

RAZVOJ ŠOLSTVA JE NEPOSREDNO ODVIŠEN OD RASTI PROIZVODNJE

Po slavnostnem zborovanju proizvajalcev občine Trebnje so se vsi udeleženci zboru, gostje in ljudski poslanci s predstavniki občinske skupščine v soboto ob 11.30 napotili pred veliko, novo šolsko poslopje — ponos Trebnja in vse trebanjske občine. Ivan Golc, predsednik občinske skupščine je potem, ko je moški pevski zbor pod dirigentom Vilkom Videčnikom zapel nekaj pesmi, začel slavje pred novo šolo, pri čemer je pozdravil zbrane občane, goste in med njimi še posebej predsednika izvršnega sveta Slovenije tovariša Janka Smoleta. Po nagovoru, ki ga v celoti objavljamo, je tovariš predsednik Smole prezal trak pred vhodom v lepo novo šolo, množica prebivalcev pa si je nato z gosti vred ogledala svetle, prostorne učilnice, kabinete, stranske prostore, razstavo slik tov. Magyara s Čateža in zlasti tudi prekrasno telovadnico, kakršne nima daleč naokoli nobena osnovna šola. — Tovariš Janko Smole je ob otvoritvi šole dejal:

Današnji dogodek je za trebanjsko občino nedvomno zelo pomemben in predstavlja eno izmed zunanjih manifestacij napredka in vaših doseženih rezultatov dela, ki so plod skupnih požrtvovalnih naporov občanov Trebnje in vaše občinske skupščine. Novo šolsko poslopje je viden izraz skupnih družbenih prizadevanj, da ustvarimo ustrezne delovne pogoje za sodobno vzgojo in izobraževanje naših otrok.

Osemletna osnovna šola je v današnjem času nujno potrebna vsaj mladini, ker dosežena stopnja gospodarskega in kulturnega razvoja predvsem terja bolj izobraženega delavca kot nekoč. Večje zahteve, ki jih postavljamo pred naše šolstvo, pa terjajo poleg drugega zlasti ustreznejše materialne pogoje za delo šol, čemur smo v zadnjih letih posvetili posebno pozornost, saj smo v dveh desetletjih obnovili in modernizirali skoraj polovico osnovnošolskega prostora in zgradili 210 novih, po večini večjih osnovnošolskih poslopij.

Zaradi naglega gospodarskega razvoja in industrializacije se je predvsem v zadnjem desetletju močno spremenila poklicna struktura našega prebivalstva, kakor tudi regionalna razmestitev prebivalstva v Sloveniji. Take, mu stanju se je morala naglo prilagajati tudi mreža osnovnih šol in izgradnja šolskega prostora. V

nekdanj gospodarsko zaoznanostih krajih so zrasle nove popolne osnovne šole, ki so zamenjale nižje organizirane šole. Te šole, kakršna je tudi vaša šola v Trebnjem, odpirajo nove možnosti nadaljnjega strokovnega izobraževanja vsem, ki imajo za to nagibenje in sposobnosti.

Lani je skupščina socialistične republike Slovenije razpravljala o perspektivnem razvoju šolstva in sprejela stališča glede razvoja osnovnega šolstva v prihodnjem obdobju. Ena izmed bistvenih nalog je vsekakor čimprej ustvariti pogoje, ki bodo omogočili večini učencev, da uspešno končajo osnovno šolo. To pa bo terjalo nadaljnjo izgradnjo novega šolskega prostora, postopno odpravo tretje in druge izmene pouka, preselitev šol iz dotrajanih zgradb in najetih prostorov, skrbno in intenzivno organizacijo predšolske vzgoje, varstvo šoloobveznih učencev, za kar vse bo treba ustvariti ustrezne materialne pogoje.

Dve novi cesti iz Trebnjega

V počastitev občinskega praznika so nedaleč od Trebnjega v razmaku sedmih dni izročili svojemu namenu kar dveje, za okoliško prebivalstvo izredno pomembnih cest. 29. avgusta so slavnostno odprli cesto Trebnje—Repče, 5. septembra, dan po občinskem prazniku pa na Grmadi cesto Trebnje—Vrh-

Uresničevanje teh nalog bo kot doslej zahtevalo znatna družbena materialna sredstva, ki jih bo treba zagotoviti v skladu z našimi potrebami in možnostmi. Ob pomoči širše družbene skupnosti je bilo že lani zgrajenih poleg drugih šolskih zgradb 17 novih osnovnošolskih poslopij, več šol pa je bilo prenovljenih in razširjenih z dozidavami. Lani je republika zagotovila z dolgoročnimi krediti pri teh gradnjah v gospodarsko šibkejših občinah 421 milijonov din. Iz teh sredstev je bilo 65 milijonov din dodeljenih za gradnjo osnovne šole v Trebnjem. Občina Trebnje je letos dobila še 82 milijonov dinarjev dolgoročnega posojila za dokončanje vseh del. Letos pa je bilo zagotovljenih v republiškem proračunu 1,8 milijarde dinarjev za kreditiranje nadaljnje izgradnje osnovnih šol.

Vsa ta prizadevanja so nedvomno zelo pomembna (Nadaljevanje na 2. str.)

10-letnica LISCE

Jutri zvečer bo delovni kolektiv konfekcije »LISCA« v Sevnici slovesno počastil 10. obletnico ustanovitve podjetja. Proslava bo v prostorih podjetja v Sevnici, na sporodu pa je razen pozdravnega govora tudi modna revija. Kolektiv, ki je v tem kratkem obdobju dosegel tako lepe delovne uspehe v proizvodnji, izvozu ter modernizaciji in sodobni tehnologiji dela, iskreno čestitajo za prehojeno pot vsi prebivalci Sevnice ter številni zadovoljni odjemalci kvalitetnih izdelkov »LISCE«!

trebnje. Obe cesti sta bili zgrajeni z veliko prizadevanostjo občanov, ki so zbrali denar, pripravili gradbeni material in opravili več tisoč ur prostovoljnega dela, in občine, ki je akciji za obe cesti moralno in materialno podprla. Hkrati s cesto je Vrh-trebnje dobilo tudi že telefon.

Predsednik izvršnega sveta SRS tovariš Janko Smole med govorom ob otvoritvi nove trebanjske šole. Zadaž stoje gostje, ljudski poslanci in predstavniki družbeno-političnega življenja. (Foto: Dolenjski list)

DELAVCEV NI PREVEČ, LE SMOTRNOSTI V ZAPOSLOVANJU MANJKA!

Zvezni odbor SZDL je pred dnevi na razširjenem posvetovanju, ki so se ga udeležili tudi nekateri predsedniki občinskih odborov SZDL, razpravljali o praktičnem odmevu gospodarske reforme. Sklepi posvetovanja opozarjajo na momente, ki jih kaže omeniti.

Glavni namen posvetovanja je bil ugotoviti splošno politično vzdušje in probleme v izvajanju reforme zlasti za področja formiranja cen, življenjskih stroškov, osebnih dohodkov, zaposlovanja itn.

Na posvetovanju je prišlo do jasnih stališč o problematiki tržišča oziroma oblikovanja cen na trgu. Ugotovili so, da mora družba tudi v prihodnje kontrolirati gibanja na trgu in preprečevati neupravičeno kopičenje sredstev tistim, ki do denarja ne bi prišli ob lastnem prizadevanju in lastnem delu. »Tistim pa, ki bodo imeli sredstva, pridobljena s takim prizadevanjem in na podlagi objektivnih meril, ni treba previdnosti pri delitvi osebnih dohodkov.« Je v razpravi rekel Svetozar Vukmanović-Tempo. Po njegovem mnenju tudi nimamo preveč delavcev, samo zaposleni niso

vedno najbolj smotno. O podjetjih, ki so zašla v težave je rekel: »Znana sta dva koncepta. Po prvem naj bi se delovna organizacija sama znašla, kakor ve in zna. Po drugem bi bilo treba takim delovnim organizacijam pomagati. Družba naj bi jim zagotovila boljše osebne dohodke in to bo podlaga za večjo produktivnost.« Po mnenju tovariša Vukmanovića je drugi koncept bolj življenjski. Iz razprave je bilo namreč razvidno, da je vrsta večjih delovnih organizacij v težavah predvsem zavoljo velikih zalog (RR Niš ima na zalogi okoli 80.000 televizorjev), ki so čisto posledica zamujenih integracijskih procesov.

Veliko razprav se je sukalo o osebnem standardu. Splošna ugotovitev je bila, da so se življenjski stroški povečali bolj kot smo predvideli. Zadevo zamegljujejo razni točni in netočni izračuni. V zvezi s tem so bili že izdani ukrepi (ZIS o komunalnih uslugah 7. avgusta 1965), pa bo treba narediti še kaj. Tovariš Lazar Kolisevski je odločno zahteval, da je nujno natančno in dosledno izračunati porast življenjskih stroškov, ker bo to podlaga za nadaljnje premike. Dokler

samo ugibamo, je težko karkoli ukrepati. Poudarjeno je bilo, da so za izračune potrebna enotna merila. Z dosedanjimi merili se ni dalo priti do dobrih analiz, čeprav so bili na razpolago dobri podatki.

Posvetovanje je bilo koristno najbolj zaradi ugotovitve, da je prišlo do pomembnega napredka v gospodarstvu in da dobiva reforma s tem, da je segla v globino množic, že prve jasnejše obrise.

SLAVKO DOKL

Primarij dr. Bajc — izredni profesor ljubljanske univerze

Uprava in fakultetni svet medicinske fakultete na ljubljanski univerzi sta pretekli teden podelila predstojniku kirurškega oddelka in direktorju novomeške splošne bolnišnice primariju dr. Otonu

Bajcu naslov izrednega profesorja kirurgije. Za to visoko priznanje primarijevim strokovnim in znanstvenim uspehom mu številni pacienti in prijatelji iskreno čestitajo.

Vreme

OD 9. DO 19. SEPTEMBRA

Okrog 18. septembra padavine z ohlavitvijo, v ostalem pretežno lepo vreme.

Dr. V. M.

»NO, KJE ME BOSTE POČAKALI JUTRI ZJUTRAJ, KO BOSTE PRIŠLI V ŠOLO?« Vse očke so uprte v tovarišico učiteljico... končno se skromen glasek le ojuhači: »Pred šolskimi stopnicami!« Tako je — zdaj pa pojdite lepo za mano: v šolski kuhinji vam je društvo prijateljev mladine pripravilo majhno pogosti-

tev... In naporni prvi dan v šolskih klopih je bil končan. Tako v mestih in vaseh po vsej Dolenjski, Zasavju, Beli krajini in Kočevski. Vsem mladim in starejšim učencem ter vsem prosvetnim delavcem želimo v novem šolskem letu veliko zadovoljstva in uspeha pri osvajanju mogočne trdnjave znanja!

Odkritje spominske plošče na Prekopi

Člani zveze borcev in vaščani Prekope bodo vgradili na novem gasilskem domu spominsko ploščo trindvajsetim padlim borecem, talcem in žrtvam fašizma.

21. oktobra letos bo namreč m'nilo 23 let, odkar so Nemci ob sodelovanju domačih izdajalcev postrelili 13 vaščanov vseh starosti: desetletnega otroka do šestdesetletnega starca. Deset vaščanov je padlo drugje po domovini.

Spominska plošča bo skromna oddolžitev za prelito kri. Odkrili jo bodo v nedeljo, 12. septembra, ob 15. uri.

Po odkritju bo velika vrtna veselica z bogatim srečelovom; postrebljeno bo tudi za prehrano in pijačo.

J. Z.

RAZVOJ ŠOLSTVA JE NEPOSREDNO ODVIŠEN OD NADALJNE RASTI PROIZVODNJE

(Nadaljevanje s 1. str.)

za napredek našega šolstva, saj bo tako mogoče v mnogih občinah s pomočjo širše družbene skupnosti v letošnjem in prihodnjem letu usposobiti za pouk 30 novih otrok na moderniziranih osnovnih šol v skupni vrednosti 6,5 milijarde dinarjev.

Zavedamo se, da bo ob velikih potrebah po novem šolskem prostoru treba zagotoviti v prihodnjih letih še znatna sredstva za gradnjo osnovnih in srednjih šol, pri čemer pa bo treba bolj kot doslej skrbeti za čim smotnejšo in ceneno izgradnjo, ustrežnejšo razporeditev in mrežo šol, ki bo v skladu s potrebami gospodarskega in družbenega razvoja.

Nalog v šolstvu ne moremo obravnavati ločeno od zahtev, ki jih postavlja pred nas uresničevanje gospodarske reforme. Razvoj šolstva je neposredno odvisen od naših splošnih materialnih možnosti, od nadaljnje rasti proizvodnje. Povečanje produktivnosti in racionalnejša organizacija dela predvsem na osnovah kooperacije med delovnimi organizacijami in uvajanje množične specializirane velikoserijske proizvodnje pa je med drugim vse bolj odvisna prav od kvalifikacijske strukture in nivoja splošne kulturne in tehnične izobrazbe strokovnih kadrov in slehernega proizvajalca v delovnih organizacijah. Strokovni kadri so osnova našega nadaljnjega tehničnega in gospodarskega napredka. Zato z vsjo upravičenostjo pričakujemo, da bo kadrovska politika v gospodarskih organizacijah vse bolj nujni sestavni del njihove poslovne politike. Strokovno izobraževanje in druge šolske ustanove pa so dolžne hitreje slediti zahtevam gospodarstva pri izobraževanju ustreznih strokovnih kadrov, ki jih vse bolj potrebuje moderna tehnolo-

gija, intenzivnejša proizvodnja, na zunanji trg usmerjena proizvodnja in pa višji življenjski standard.

Stabilizacija našega gospodarstva terja usklajitev splošne potrošnje z našimi zmogljivostmi, s stopnjo učinkovitosti našega dela. Zato je treba tudi financiranje vseh dejavnosti iz proračunov skrbno proučiti. Proračunska potrošnja v pogojih gospodarske reforme narakuje skrajno štednjo. Ker se šolstvo danes še financira v pretežni meri iz proračunov občin in republike, je treba temeljito presoditi, kako razpoložljiva sredstva najracionalneje uporabiti in kako stopnjevati in doseči večjo kvaliteto vzgojno izobraževalnega dela. V tem pogledu se postavljajo vse bolj odgovorne naloge tudi pred delovne skupnosti v naših izobraževalnih organizacijah in pred njihovih samoupravnih organov.

Potrebno je kritično presoditi upravičenost obstoja oz. obsega dejavnosti posameznih šol, specializiranih in istovrstnih študijskih usmeritev na posameznih študijskih oddelkih, veliko število vpisanih slušateljev in močno osipanje med študijem, dolžino trajanja študija ter razmeroma skromno število diplomantov, veliko število ponavljavcev v vseh vrstah šol, nizko raven izobrazbe, ki jo dajejo posamezne šole, smotno izrabo predpisanih dni pouka, racionalnejše izkoriščanje laboratorijev in drugih učnih prostorov itd. V tem so nesporno precejšnje rezerve, ki jih ne moremo spregledati, ko si prizadevamo, da bi šolstvu zagotovili potrebna družbena sredstva za kvalitetno vzgojno in izobraževalno delo. Notranje rezerve obstoje vsepovsod v našem gospodarstvu, v negospodarski dejavnosti in upravi. Reforma ima predvsem ta namen, da vsestransko mobilizira sile za

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Obe strani sta ostali gluhi za vse pozive k mirnemu urejanju sporov. Med Indijo in Pakistanom se je vnela prava vojna. V Indiji so razglasili mobilizacijo, v Pakistanu so razglasili izredno stanje. Indijska letala so bombardirala pakistanska mesta, pakistanski pa daleč se izkrcujejo v Indiji, indijske čete so prešle pakistansko mejo, pakistanski tanki prodirajo v indijski del Kašmira. Sporazum, ki sta ga obe strani sklenili v okviru OZN leta 1948, ko sta dosegli soglasje glede resolucije OZN o mirni ureditvi spora, praktično ne velja več. Takrat so potegnili črto premirja prek Kašmira, spornega ozemlja, določili, da te črte nobena stran ne sme kršiti, da se morajo pakistanske čete umakniti iz Kašmira in tretjič, da se v vsem Kašmiru izvede plebiscit, ki naj odloči, komu naj Kašmir pripada.

Prve točke se ni držala nobena stran in je bilo samo lanj 1952 obmejnih incidentov, v sedmih mesecih letošnjega leta pa se je ta številka povzpela na 1800. Pakistan se tudi ni hotel umakniti iz tistega dela Kašmira, ki ga je zasedel, Indija pa je vztrajala pri tem, da morata biti izpolnjeni prvi dve točki resolucije, potem pa bi tudi sama pristala na plebiscit. Napsled pa tudi na to več ne pristane, ker smatra, da je Kašmir sestavni del Indije, da ji je bil priključen že leta 1935, torej še za časa britanske kolonialne uprave in da navsezadnje tudi Pakistan ne bi dovolil, da bi izvedli plebiscit kje na zahodu Pakistana. Tako je ostalo premirje le premirje, ki so ga po-

gosto kršili, bistva spora pa niso rešili.

Vmes pa so se vmešale še tretje sile. Prvič je kaj razdora zrasla še za časa britanske vladavine, ko je britanska oblast podpirala »muslimanske brate« v boju proti Hindujucem ter ločevala indijsko prebivalstvo po veri. Tako se je tudi britanska Indija razdelila po verskem principu, tako je tudi nastala muslimanska država Pakistan, se-

nasprotno opredelila proti vojaškimi blokom, odločno zagovarjala politiko miroljubne koeksistence in nevmesavanja v notranje zadeve drugih držav ter igrala vidno vlogo med nevezanimi državami, kar pa imperialističnim načrtom nikakor ni bilo v prid. Zadnje čase pa se pojavi v tem delu sveta še nova sila — Kitajska, ki je napadla Indijo, zavzela del ozemlja, ki je pripadal Indiji, ter se povsem opredelila za Pakistan in njegove težnje po Kašmiru.

Korenine so torej dosti globlje, interesi silo prepletani. Pripeljali pa so do nove vojne v Aziji. Začela se je pravzaprav avgusta, ko je nekaj tisoč diverzantov prišlo iz pakistanskega v indijski del Kašmira, ki naj bi dvignili »ljudsko vstajo«. Vstaje sicer ni bilo, vneli pa so se spopadi na obeh straneh črte premirja in se zdaj prenesli še zunaj Kašmira. Varnostni svet je pozval obe strani, naj ustavita ogenj, U Tanj je poslal poslanici v Karači in New Delhi, predsednika Tito in Naser sta poslala apel vojujočima se stranema, naj ustavita sovražnosti ter umakneta čete izza črte premirja.

Le tako je namreč mogoče urejati dandanes mednarodne probleme, saj pomeni vojna le medsebojno uničevanje življenj in premoženja, ki ga na obeh straneh s tolikšnim trudom ustvarjajo. Pričakovali bi, da bo zmagal razum nad razburkanimi strastmi ter da naposled oba soseda spoznata, da ni druge izbire, kot da živita v miru, če se nečeta uničiti. V vojni pa dandanes ni zmagovalcev.

Kašmirska vojna

stavljen iz dveh delov: zahodnega, kjer je glavno mesto Karači, in vzhodnega z Dacca. Prvi leži v Arabškem morju, drugi pa v Bengalškem zalivu in sta več tisoč kilometrov vsaksebi. Seveda pa po verskem načelu ni mogoče ustanovljati države, pa je ostalo v Indiji okrog 50 milijonov muslimanov, kot je v Pakistanu ostalo okrog deset milijonov hindujcev. V obdobju hladne vojne so Pakistanu namenili posebno mesto v »obrambenem pasu« okrog Sovjetske zveze, ga vključili v pakta SEATO in CENTO, se pravi, da se je povsem vključil v ameriške strateške načrte v Aziji, dobil ameriško orožje in seveda tudi politično podporo v svojih težnjah. Indija pa se je

izkoriščanje rezerv, kar naj samo pospešuje višji materialni in kulturni standard prebivalstva.

V skrbi za čim bolj smotno gospodarjenje tudi v šolah je treba poiskati vse možnosti za občutno zmanjšanje administrativnih in drugih nefunkcionalnih izdatkov z zmanjšanjem administrativnega in režijskega osebja ter tako prihranena razpoložljiva sredstva nameniti za izboljšanje kvalitete pouka in za večjo stimulacijo strokovnega kadra.

Hkrati pa bo treba odločno omejiti zahteve raznih upravnih, bančnih in strokovnih služb ter raznih organizacij, ki nenehno terjajo od šol razna poročila, analize, podatke in tako dalje in jih obremenjujejo s številnimi,

povsem nepotrebnimi izdatki. Racionalizacija poslovanja v šolstvu ter v drugih družbenih službah je vsekakor nujen pogoj za smotnejše izkoriščanje proračunskih sredstev ter s tem za omejitev proračunske potrošnje v okviru realnih materialnih možnosti naše družbe.

Poleg tega pa si moramo prizadevati, da čimprej proučimo in preidemo na takšen sistem, ki bo na stabilnejših osnovah zagotavljal vire financiranja šolstva, ga ločil od sedanjega proračunskega financiranja, ki ne daje trajnejših osnov delovnim skupnostim v šolstvu za njihovo delo in zagotavljal ustrezen delež vzgoje ter izobraževanja v delitvi narodnega dohodka. V skupnih prizadevanjih

in ob vsestranskem razumevanju nalog, ki nam jih nalaga skrb za gospodarsko stabilizacijo na osnovi vseh rastoče produktivnosti dela in intenzifikacije celotnega gospodarjenja bo mogoče z varčnim gospodarjenjem šolstvu in drugim družbenim službam zagotoviti ustrezen razvoj v skladu s splošnim družbeno ekonomskim napredkom.

Ob tej priložnosti bi hotel še posebej izreči priznanje vsem tistim, ki so vložili številne napore in prispevali k izgraditvi nove šole, hkrati pa želim vsem članom delovne skupnosti v novi šoli čimveč uspehov v njihovem prizadevanju za uspešno in kvalitetno delo v tako pomembni izobraževalni ustanovi.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

»POMIRJEVANJE« DOMINIKANE — Po odstopu voditelja vojaško-civilne junte Dominikanske republike Antonia Imberta Barre se je začel v tej latinskoameriški državi proces pomirjevanja. Kaže pa, da stvari ne ne gredo tako, kot so si skrajja zamislili. No, Imberta so irtvovali, da bi padel z njimi tudi ustavni predsednik Caamano, sedanjí začasni premier Garcia Godoy pa je še naletel na odpor generalov. Letalski general Wessin y Wessin, ki ga poznamo še iz aprilskih dni, ko je bombardiral Santo Domingo, noče razpustiti svojega štaba, češ da novi premier »popušča« Caamanu. Godoy pa je med prvimi ukrepi, ki jih je storil, ukinil caamanovsko radijsko postajo in tisto v San Isidru, ki je bila v Wessinovih rokah. Do pomiritve je po vsem tem sodeč še precej daleč.

KONEC KRIZE OZN — Na koncu devetnajstega zasedanja generalne skupščine OZN je poročal poseben odbor o tem, kaj je napravil za rešitev tako imenovane finančne krize OZN. Le-ta je bila v ameriški zahtevi, da naj izgubi glasovalno pravico sleherni članica OZN, ki ne bi izpolnila finančnih obveznosti do svetovne organizacije. Tako namreč določa 19. člen ustanovne listine OZN. Odbor je povedal, da so ZDA odstopile od tega in da se bo lahko jubilejno dvajseto zasedanje generalne skupščine normalno odvijalo in da bo OZN spet zaživela. Drugega dela naloge, kako bi v prihodnje financirali mirovne operacije, pa odbor ni rešil. Vsekakor je konec in pričakujemo lahko, da bo uveljavila vlogo v tem tako razvrzanem svetu.

GRSKE KRIZE SE NI KONEC — Potem ko Cirimokos v parlamentu ni dobil zaupnice, je grški kralj sklical kronski svet ter povabil nanj tudi vse predstavnike strank. Rešitve tudi tam niso našli, temveč je kronski svet le pozval stranke, naj nadaljujejo pogovore za sestavo vlade v okviru sedanjega parlamenta. Se pravi, da novih volitev ne bi raspisali. Toda v Grčiji so se še tri največje stranke izrekle za nove volitve, katerim pa se kralj upira, ker se boji, da bi dobil Papandreu še večjo večino v parlamentu, še bolj pa zaradi tega, ker bi se take volitve utegnile spremeniti v referendum o ustavni ureditvi Grčije, pri čemer bi kralj izgubil še krono, kot se je to zgodilo leta 1924.

RAZDEJANJA PO ITALIJI — O hudih poplavih in neurjih poročajo tudi iz sosednje Italije. V nekaterih predelih Rima je stala voda tri metre visoko, med Severno in Srednjo Italijo pa je bil pretrgan ves promet, ker so hudourniki zasuli železniško progo, na savtomobilski cesti sonca pa je hudournik val odplaval s ceste 20 avtomobilov, pri čemer je utonilo šest ljudi. Vseh žrtev je bilo v Italiji čez 50, škoda pa znaša več milijard lir.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● TITO O UKREPIH V GOSPODARSTVU. Te dni je predsednik Tito s svojim gostom Janošem Kadarjem, predsednikom madžarske vlade, obiskal ladjedelnico v Kraljevici. Ob tej priložnosti je spregovoril delavcem o pomenu novih ukrepov v gospodarstvu. Med drugim je dejal, da so rezultati velikega boja naših delovnih ljudi vidni vsepovsod. Pred vojno nismo imeli ne modernih cest ne tovarn, ničesar, kar je potrebno moderni državi. Po vojni smo zgradili približno 10.000 km modernih cest, na stotine in na tisoče novih tovarn, šol, bolnišnic itd. V dvajsetih letih, kar je kratka doba, smo izredno napredovali.

Potem je spregovoril o govoricah, češ da molči in da potemtakem ni zadovoljen z reformo. To ni res. To je bil sklep kongresa Zveze komunistov. Tam so odločili, da je treba ozdraviti naše gospodarstvo. Ozdraviti nesorazmerij in anomalij, ki so posledica bujnega in dinamičnega razvoja. Doslej smo reševali te probleme le parcialno, zdaj pa ukrepamo splošno, ker smo zmogni spoprijeti se s težavami.

V prvi fazi, je rekel Tito, imajo nekateri več težav kot drugi, ponekod stagnira standard, toda ne za dolgo. Najvažnejše je, da smo enotni. Reforma zahteva najtesnejše sodelovanje vseh. V naslednjih dveh letih moramo obvladati sedanje težave. Boljše in racionalnejše moramo izkoriščati kapacitete, varčevati je treba z materialom, uvajati moramo drugo in tretjo izmeno itd.

Vsepovsod so rezerve, je dejal tovariš Tito. Tudi administracija ni takšna, kakršna bi morala biti. Kvantiteta je velika, kakovost dela pa je slaba. Z eno besedo: vsepovsod je treba boljše gospodariti.

● RESITEV V PROIZVODNJI. Pred dnevi je bil v republiški skupščini sestanek, na katerem so funkcionarji iz skupščine in izvršnega sveta poročali o svojih ugotovitvah v občinah in delovnih organizacijah. Predvsem so ugotovili, da se trg in cene umirjajo. V mnogih delovnih organizacijah se resno zavedajo svojih nalog in ne iščejo rešitev samo drugod. Če hočemo, da bo več sredstev tako za gospodarstvo kot za družbene službe, za osebne dogodke in za druge namene, je treba več in boljše pro-

TITO O UKREPIH V GOSPODARSTVU

izvajati. Spremembe delitvenih razmerij same po sebi ne ustvarjajo novih sredstev, zato si je treba bolj prizadevati za povečanje produktivnosti in za zniževanje stroškov.

● SVETOVNA KONFERENCA O PREBIVALSTVU. O tem, da se je v Beogradu sešlo več sto strokovnjakov na svetovni konferenci o prebivalstvu, smo že poročali. Zdaj lahko zapišemo, da so bile dosedanje razprave zelo zanimive in uspešne. Čeprav je slišati zelo različna stališča, kar je razumljivo, je opazna velika prizadetost in volja za reševanje perečih problemov, ki izvirajo iz naraščajočega števila prebivalstva na eni strani in premalo hitrega nara-

ščanja proizvodnje hrane na drugi strani. Nekateri strokovnjaki so, na primer, opozorili, da se bo do leta 2000 povečalo število prebivalstva na šest milijard. Nekateri so spričo tega zelo zaskrbljeni, medtem ko drugi spet upajo, da se bo vzporedno večala tudi sposobnost človeštva, da najde dovolj prostora za pridobivanje hrane.

● AKTIVEN SODELAVEC OKUPATORJA V PREISKOVALNEM ZAPORU. V Ljubljani so odredili preiskovalni zapor za Franca Rozmana, nekdanjega aktivnega ovađuha, rojenega leta 1919 v Brežicah. Kmalu po letu 1941 je odšel v Ljubljano, kjer se je povezal z italijanskim okupatorjem in začel izdajati slovenske rodoljube. Po vojni je zbežal v tujino, zdaj pa se je nenadoma pojavil v Ljubljani — s francoskim potnim listom. Čeprav tudi kot ovađuha ni nikjer zaželen, je za ta svoja dejanja deležen amnestije. Ker pa sumijo, da je zagrešil tudi kaznivo dejanje vojnega hudodelstva, za kar ne velja amnestija, so Franca Rozmana zaprli.

● PREMAGALI PODIVJANO REKO. Poročali smo že, da so nekatere slovenske reke in potokji spet podivjali. Letošnje leto nam res ni naklonjeno, saj se vrstijo poplave druga za drugo. Tokrat so bili branilci pravočasno na svojih mestih, tako da so uspeli obvarovati človeška življenja in ljudsko imetje pred najhujšim. To je izjavil tudi politični sekretar CK ZKS Miha Marinko, ko je te dni obiskal Maribor. Zlasti branilcem obravskih obratov Mariborske teksilne tovarne gre zasluga, da je bila podivjana reka kmalu ukročena in da so obrati kmalu začeli normalno obratovati. Vodovje se je vsepovsod že začelo umikati v svoje struge.

Šolanih nemarimo!

V prejšnji številki smo na prvi strani napisali, da je reforma poleg vsega drugega tudi preizkusni kamen strokovnosti. Tokrat se bomo tega problema lotili bolj konkretno.

Na medobčinskem zavodu za zaposlovanje delavcev v Novem mestu imajo prijavitelne 4 absolvente ekonomske srednje šole in 1 absolventa elektro oddelka srednje tehniške šole, ki zamenjajo zaposlitev. Nobeden od teh petih ni bil štipendist.

Iskrina tovarna usmernikov v Novem mestu je izmed 5 vajencev kovinske stroke, ki so končali industrijsko šolo v Kranju, zaposlila 2, preostale tri pa je dala na razpolago zavodu za zaposlovanje.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu je letos izmed 4 absolventov srednje ekonomske šole zaposlil 1, 3 pa je odklonil. O vzrokih za to je več pripovedi, verjetno pa bo najbolj pravilna tista, ki pove: v zavodu je precej ljudi, ki nimajo zahtevne strokovne izobrazbe. Nekaj takšnih bi bilo treba odpustiti ter nadomestiti z novimi, ki so končali ustrezne šole. Kolektiv pa se je temu uprl...

Diplomirani inženir agronomije, ki se je 6. 11. 1964 prijavil zavodu za zaposlovanje, je 19. marca letos odšel v JLA, ne da bi našel zaposlitev.

Takšnih zgodb bi najbrž lahko našli še precej, če bi se malo pobeskali. Se manj je razumljivo to, da zdaj ob reformi iščejo podjetja rezerve predvsem v kadrovski politiki. Letos so objavila razpise za štipendije samo

4 podjetja iz novomeške občine, čeprav je bila ob koncu vsakega šolskega leta v letih nazaj prava poplava takšnih razpisov.

Mar se obeta boj neukih s šolanimi?

Vprašanje je na videz neumestno, pa žal zelo potrebno. Po veliki kadrovski ofenzivi, ki smo jo začeli na našem področju še v letu 1963, se ni spremenilo veliko na boljše. Sodobna kadrovska politika se začne v socialno-kadrovske službah v podjetjih. Kljub priporočilom, ki so jih sprejeli novomeška skupščina, plenum občinskega odbora SZDL in občinskega komiteja ZK in kljub opozorilom s strani sindikata obiskuje kadrovske šole v Kranju 1 slušatelj z Obs Novo mesto, 1 z zavoda za zaposlovanje, 2 od SGP PIONIR in eden iz ZTP Novo mesto. Sodobnim zahtevam primerno urejeno kadrovske službo pa ima v vsej novomeški občini edino SGP PIONIR...

Med 65 delovnimi organizacijami v občini (v gospodarstvu) je samo 13 takšnih, ki imajo direktorje z ustreznimi strokovno izobrazbo. Tudi v tem poraznem podatku je prav gotovo del odgovora na vprašanje, zakaj kadrovska politika ne more s slepe

ga tira. Vsem tistim, ki menijo, da lahko priučeni strokovnjaki odtehta pravega, pa v svarilo ta primerjava: tudi tekači stečejo na tekmo vanju z istega starta, toda najboljši pusti med tekmo našim delovnim organizacijam in se zaposlujejo drugod. Največ jih je kot vzrok za to navedlo omejene možnosti za napredovanje in razvoj v podjetju štipenditorja; na 2. mestu so neurejeni notranji odnosi v podjetju in slabi stiki s podjetjem v času študija, in šele kot 3. vzrok pridejo na vrsto osebni dohodki.

Kot vzrok za odhajanje so osebni dohodki šele na tretjem mestu

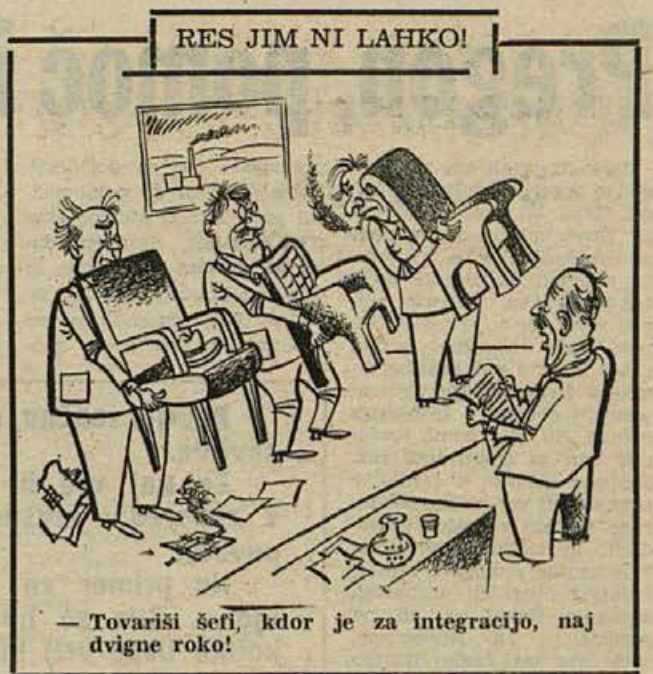
Anketa, ki jo je opravila med štipendisti kadrovske socialna služba novomeške občine, postreže z zelo zanimivimi podatki. Štipendisti že vsa leta zelo radi uhajajo našim delovnim organizacijam in se zaposlujejo drugod. Največ jih je kot vzrok za to navedlo omejene možnosti za napredovanje in razvoj v podjetju štipenditorja; na 2. mestu so neurejeni notranji odnosi v podjetju in slabi stiki s podjetjem v času študija, in šele kot 3. vzrok pridejo na vrsto osebni dohodki.

Nestrokovna kadrovska socialna vodstva niso kos nalogam: ne znajo navedati štipendiste na podjetje že med študijem in ne znajo mladega strokovnjaka uvesti v delo, saj zapusti šolo brez izkušenj. Z neustrezno kadrov-

ske politiko bo torej treba prelomiti pri kadrovske socialnih službah. Sodobno organizirano podjetje z do 300 zaposlenimi mora imeti kadrovskega z ustreznimi strokovno izobrazbo (višja kadrovska šola!), na vsakih nadaljnjih 100 zaposlenih pa še po 1 takšnega kadrovskega. V novomeški občini pa imamo pri 13.000 zaposlenih vsega 5 takšnih kadrovnikov.

Ob poraznih dejstvih, ki smo jih našli, je vsak komentar odveč!

MILOS JAKOPEC

Treznejši so ubrali pravo pot

KOPITARNA in JUTRANJKA v Sevnici dajeta dobre zglede — Cene v trgovinah so zmernejše — Monopolistični pritisk dobaviteljev živeža je popustil.

Novinarji zastavljamo vsak dan nešteto vprašanj, ki posredno ali neposredno zadevajo gospodarsko reformo kot najpomembnejši problem trenutnega obdobja. Mnogi odgovori razkrivajo v tem času odvečna protislovja med proizvajalci in potrošniki, čeprav smo vsi oboje hkrati, le da na to predradi pozabljamo. V teh trenutkih so važne tudi odločitve in stališča občinskih skupščin. Bralci iz sevniske občine bodo v temle sestavku lahko zvedeli nekaj zanimivih odgovorov podpredsednika občinske skupščine tov. Franca Molana.

Začela sva kar pri cenah, ki slehernega državljana najbolj zanimajo, prvo vprašanje pa se glasi takole:

Ali se je sprožil plaz prefiranih cen tudi v sevniski občini in kdo ga je zaustavil?

Odgovor: Posamezni kolektivi so resnično zelo pohiteli z dviganjem cen, mednje pa sodijo predvsem trgovine in obrtni servisi. Občinska skupščina je nekatere cene živeža na primer že znižala, ker je v prvi naglici prehitro odobrila zvišanje. Tu bi rad opozoril na to, da živimo v majhnem mestu in da ima naša trgovina le po enega dobavitelja žita, mesa in speccerije, prav zaradi tega pa smo toliko bolj občutili monopolični pritisk posameznih ponudnikov. Na srečo ta pritisk popušča in cene so realnejše. Čutajti je, da o njih že odloča širši krog upravljavcev.

Medtem ko si je trgovina prvotno obetala izboljšanje predvsem od spremenjenih marž in cen, so proizvajalci organizacije pri nas začele reformo na treznejši način. Dober zglede v občini sta dali Kopitarna in Jutranjka. V drugih delovnih organizacijah se še niso dovolj potrudili, da bi prišli iz zagate. Zgrešeno je zlasti to, da ponekod na sestankih in razgovorih kar na oko in brez strokovnih analiz odpirajo ali ukinjajo delovna mesta v proizvodnji. Tudi odklanjanje vajencev ali štipendistov se bo marsikje maščevalo in pomeni le trenutni in varilni vi prihranek.

Vprašanje: Kakšna je ob vseh teh spremembah vloga občinske skupščine?

Odgovor: Vzbuditi pri ljudeh zavest, da je stabilizacija gospodarstva v njihovih rokah in prepričati kolektive, da bodo sledili zgledom ti-

stih, ki niso prav nič dvignili cen.

Vprašanje: Dostajate rezerv v gospodarstvu, toda kaj menite o družbenih službah?

Odgovor: Rezerve so prav gotovo tudi tu, čeprav nismo zasledili dovolj pripravljenosti za manjša trošenja sredstev. Menim, da ni prav, če mnogi očitajoče ugotavljajo, da tu ni kaj prihraniti. V občinski upravi bomo na primer začeli reformo z 20-odstotnim zmanjšanjem zaposlenih in kot vse kaže, bomo imeli najmanjši upravni aparat v Spodnjem Posavju. Solstvu ne bomo mogli nič vzeti, bilo pa bi koristno, če bi šole razbremenili preobširne administracije. Jt.

»Se bodo že navadili...«

»GLAS« iz Banjaluke poroča 9. avgusta, da je v Banjaluki cena Gavrilovičeve salame čez noč astronomsko poskočila: od 2400 na 4100 din za kilogram. Tri dni po podražitvi so kupci lahko spet brali novo ceno: 4390 din za kilogram. Podobne »preobrazbe« so doživljali tiste dni tudi drugi proizvođači znane tovarne suhomesnatih izdelkov. Na vprašanja strank, kako namerava prodajalna, ki je bila skoraj brez kupeev, ustvarjati dohodek, se je glasil brihni odgovor:

»Tako je vedno v začetku! Ljudje se bodo navadili, pa bodo spet prišli kupovat...«

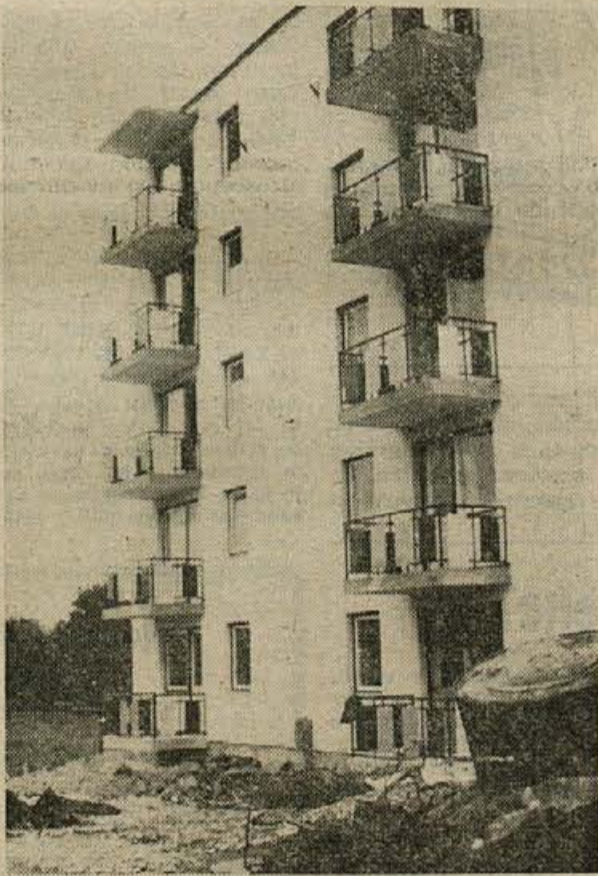
Kaj pa če ne bodo prišli? Kaj če bi si vsi kupci zapomnili take in podobne nesolidne trgovine in bi se jih v bodoče izogibali? So namreč tudi pri nas trgovine, ki v zadnjih dneh niso pozabile, da živijo — od kupeev in njihovih denarnic!

Kupci so slabi plačniki

Industrijska podjetja kočevske občine so do konca julija letos prodala 46% več proizvodov kot v istem obdobju lani pri 4% večjem številu zaposlenih. Julija letos pa je bilo prodanih 25,7% več izdelkov kot julija lani pri 3,1% večjem številu zaposlenih. Letni plan prodaje so industrijska podjetja dosegla s 60,1%, oz. 1,8% več, kot je predvideno z letnim načrtom.

Vnovčena prodaja je bila letos nekoliko slabša. Industrijska podjetja so do julija letos sicer prodala 34% več kot v tem obdobju lani, vendar so letni plan dosegla le s 54,1% ali za 4,2% manj, kot je bilo predvideno. Kupci so dolžni kočevskim podjetjem za preko milijardo din.

Najslabše pa dosegajo podjetja (vsa, ne samo industrijski plan izvoza, saj so izvozila le 47,7% planiranega za letošnje izvozne naloge izpolnjujejo v redu oz. jih celo presega) le podjetja ITAS, KGP (za kmetijstvo in odstrel divjadi, medtem ko za gozdarstvo ne) in INKOP. Ostalih 6 podjetij plana izvoza ne dosega.

20-stanovanjski stolpič v Metliki je gotov in te dni se selijo vanj prvi stanovanjci. Stanovanja v stolpiču so različna: enosobna, dvosobna in trosobna, vendar je večino kupila tovarna BETI za svoje delavce in uslužbence. Preostala stanovanja so last drugih metliških podjetij in zavodov, ki nujno potrebujejo strokovnjake.

KLOPOTEC

Sejem v Metliki bo!

V zadnji številki Dolenjskega lista je bilo objavljeno da metliških sejmov nekaj časa ne bo, ker se je v nekaterih okoljskih vaseh pokazala prašičja kuga.

Ti notico popravljamo toliko da do preklica ne bo sejmov za prašiče, bo pa sejem za vso drugo živino.

Vabimo torej živinorejce na znane sejme, ki so v Metliki vsak prvi in tretji torek v mesecu!

Novomeški živinski sejem

Zaradi živinske kuge sejma za prašiče se ni bilo, zato pa je bilo na zadnjem živinskem sejmu v Novem mestu še kar živahno. Naprodaj je bilo 240 glav goved. Ker zadruga za zakol ni odkupovala, je bilo Prometa precej manj. Kmetovalci so pokupili za pleme 71 glav goved. Cene: voli 510 do 520 din kg, krave 315 do 415 din kg, junci 510 do 525 dinarjev kilogram.

Na sejm v Brežicah

4. septembra so kmetovalci na tedenski sejem za prašiče v Brežicah pripeljali 925 pujskov. Prodanih je bilo 110, mnogo manj kot občajno. Manjši prašički so šli v promet po največ 500 din, večji pa po 450 din za kilogram žive teže. — Verjetno je slabo vreme pripomoglo k temu, da je bilo kupeev tako malo.

Sejem povrtine, sadja in predelave

V Novem Sadu bo od 25. do 30. septembra drugi jugoslovanski sejem povrtine, sadja in predelave. Iz do sedaj zbranih podatkov lahko sklepamo, da vlada za ta sejem precejšnje zanimanje v vseh krajih naše države.

Pregon, pomoč in spet pregon?

Jesen bo vsak čas z lila pastelne barve na dolenski griči. Krka bo postala motna in Novo mesto ob njenem omegastem toku se bo začelo umirjati za zimski počitek. Toda na njegovih ulicah vrvež ne bo ponehal. Odprte bodo trgovine, odprti uradi, doprta pot pravice do takega življenja, kot ga vsakemu občanu zagotavlja ustava. Na njej bomo srečavali dan za dnem tudi razkuštrane ženske z otroki v bisagah ali pri prsih, nakodrane fantiče v malce prevelikih in nepokrpanih oblekah, moške z dolgimi zalisci, šljastimi brki in drobnimi korakovi. Nekaj se jih bo predstavilo za Hudorovce, večinoma pa bodo Brajdličiči.

Kam?
 »K tovarišu Miloševiću na občino.«
STOP!
 »Zakaj?«

Delovno mesto za pomoč Ciganom je ukinjeno. V sobi številka 13. (Nesrečna številka!) Posledica reforme... ali: odkrivanje notranjih rezerv z ukinitvijo manj pomembnih mest v občinski upravi.

KLAVRINA DESETA OBLETNICA

KAM POTEEM?
 Nazaj, na samorastniško pot? («Cesar družba nam ne da, dala bo narava...»)
 Nazaj pod šotore? Blizu mrhovišč? V umazanijo? V leglo tuberkuloze in raka? V Zabjek, v Podgore...?

Ne, nikoli več nazaj! Nazaj se ne sme. To bi bilo nečloveško, nesocialistično, protiustavno. Klavno praznovanje desete obletnice začetka reševanja ciganskega vprašanja v novomeški občini.

Deset let... Pravega reševanja takrat sicer še ni bilo, govora o etnični skupini Ciganov pa že. To zato, ker so se začeli Cigani naseljevati v neposredni okolici Novega mesta, ki je tedaj postalo središče povečane občine. Z vseh vetrov so se natepli, da bi bili čim bližje uradov, skratka blizu oblasti, kjer je možno uveljaviti pravice. Nagnenje k uveljavljanju pravic je pri Ciganih vedno

premagalo čut za dolžnosti. Dolžnostim so se polnomadski predstavniki etnične skupine Ciganov, naseljeni daleč za hrbtom civilizacije in njenih zakonov, dosledno izmikali. Bolj kot dolžnost do civilizirane družbe so spo-

ka sodelovanja z ljudmi iz gozda. Na to, da bi se tem ljudem kdo približal z drugačnimi nameni, ni skoraj nihče pomislil. Redki posamezniki, ki so tudi v Ciganih videli svoje bodoče sodelavce, pa so bili celo izpostavljeni posmehovanju. Šele tra-

gom varnostnih organov dosegla, da je bilo cigansko naselje v Podgori (pri Prečni) pri priči porušeno, njegovo prebivalstvo pa prisiljeno naseliti se tam, kjer mu je bilo določeno. Aprila 1964 so bili vsi Cigani v novomeški občini popisani in s tem priznani za stalne naseljence te občine. Toda to so bili le začasni ukrepi, zasilni izhod, ki pa ni vseboval še nič perspektivnejšega. Načrt za smotno reševanje ciganske problematike je bilo treba še izdelati. Oktobra 1964 je bil pri občinski skupščini ustanovljen poseben referat za temeljito proučevanje te problematike in z nalogo pomagati Ciganom, da se bodo lahko stalno naselili, se zaposlili, šolali in se tako prevzgojili.

Od besed do dejanj

Začetek civilizacije naj bi pomenila stalna naselitev. V tem pogledu je bilo nemale narejenega. Ni še preteklo leto, ko je dobilo streho štirinajst ciganskih družin. Z denarjem, ki ga je občina zagotovila v proračunu, so postavili pet barak, odkupili tri vagone in preskrbeli grad-

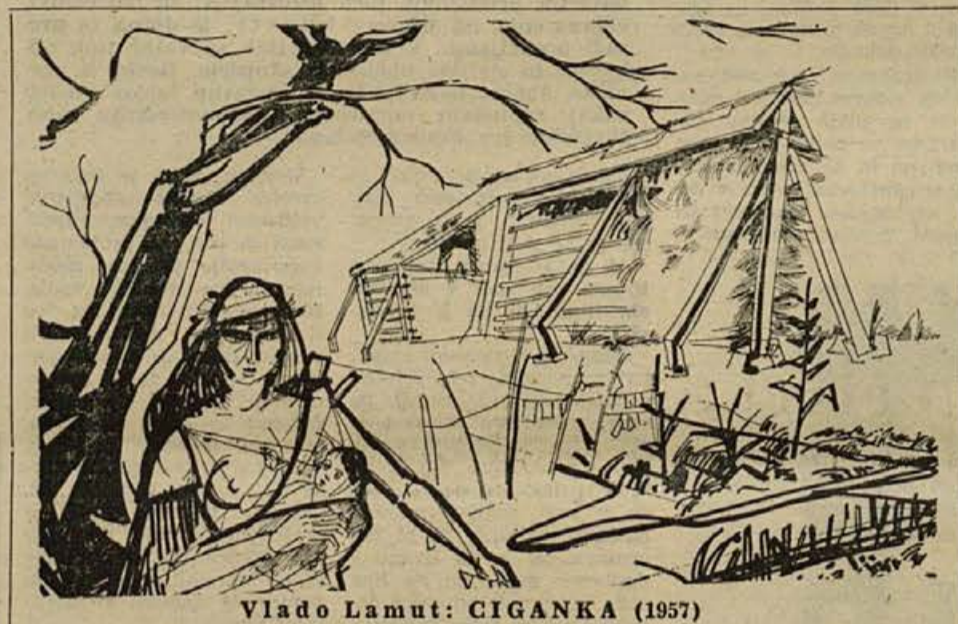
Neurje, sončno, oblačno – možnost nevihte.

Za kaj vse bi našli prisposobo v zaporedju takšne vremenske napovedi!

Na primer za cigansko vprašanje... Bile so hude ure. (Kdo ve, koliko tisoč ur!) Bilo je razveseljivo leto družbene pomoči. (Kronisti zapišite: Velik korak naprej!) Pa je spet zapretila višja sila. Ljudje pripravite dežnike. Cigani, pripravite šotore!

štovali tradicije iz svojega načina življenja. Ker ta način ni bil vedno v skladu z odnosi, kakršne je ustava zagotovila za vse občane v Jugoslaviji, so bili preganjani in klicani na odgovornost.

gedija pri Prečni je prepričala javnost, da je bila smrt Bogdana Kreseta, mladega delavca iz Podgore, zgolj davka za neurejene razmere ciganskih družin! Takoj po tem dogodku je komisija za

Vlado Lamut: CIGANKA (1957)

Dolga pot prepričevanja, vendar z uspehom

Ce se spomnimo, je bil pregon dolga leta ustaljena in edina »možna« obli-

reševanje ciganske problematike, ustanovljena pri svetu za notranje zadeve občinske skupščine v Novem mestu, z učinkovitim pose-

beni material za šest hiš. Strešnike in zidake so dobili graditelji iz opuščene prečenske opekarnice po znižani ceni. Opekarniški dimnik, ki

še stoji, bo dal še kakšnih 60.000 zidakov, s čimer je zagotovljen material za druge graditelje ciganskih hiš. Vse to je občino veljalo 3.500.000 dinarjev. Vendar pa Cigani niso dobili nič zastonj. Občina jim je to dala kot posojilo z vratičnimi roki od šest do šestnajst let.

Nič manj pomembna od stanovanja ni zaposlitev kot vir dohodkov za življenje. V novomeški občini je zaposlenih dvanajst Ciganov več kot pred oktobrom 1964. Razveseljivo je, da sta stalo zaposleni tudi dve Ciganki, medtem ko so se štiri lotile kmetovanja na njivah.

Na prosvetnem polju je bilo urezanih deset novih brazd. Se pravi, da bo deset Ciganov več dobilo obvezno osnovnošolsko izobrazbo.

Higieni je bilo dovoljeno priti bliže. Udomačila se je zlasti pri družinah z novo streho.

Gl.dina prekrškov je vidno upadla. Itn.

Sami znanilci napredka.

Referent (Ljubo Milošević) se je ves posvetil nalogi, ki jo je določil dolgoročnejši program reševanja ciganske problematike. Njegova pisarna ni bila odprta le za strogo uradne pogovore, ampak je bilo dovolj časa, da se je moglo obiskovalce spoznati precej v dušo. Le tako je mogel Milošević Ciganom postati ne samo zaupna in odsegljiva oseba, temveč tudi najboljše svetovalec na njihovi poti v civilizacijo.

Res sredi poti puško v koruzo?

Ko je že kazalo, da se bo povsem zjasnilo, je nenadoma završalo. Prišla je reforma in navlekla črne oblake. Občina je ukinila delovno mesto za pomoč Ciganom. Vzrok: zaradi iskanja notranjih rezerv in ker delovno mesto ni »nujno« potrebno. Ukinitelj sredi poti. Tako, kot bi portretist narisal človeka brez glave, češ: glava ni nujno potrebna.

Med vprašanji, ki se postavljajo ob ukinitvi tega delovnega mesta, je nedvomno tole najvažnejše: **KDO, KJE in KAKO** se bo **SE UKVARJAL** s problematiko Ciganov? Najtežje bo najti človeka, ki bi bil pripravljen poglobliti se v delo s tako zavzetostjo in občutkom, s kakršnim se je treba lotiti problemov Ciganov na njihovi poti v civi-

lizacijo, kakor se je tega lotiti tovariš Milošević!

Z referatom za cigansko vprašanje je imela občina letno kakšnih 5 milijonov dinarjev stroškov: da je plačala uslužbenca in kreditirala Cigane. Kakor smo videli, je bilo za 3,5 milijona dinarjev urejenih **STRINAJST STANOVANJ**. Gradimo bloke z enakim številom stanovanj, pa nam ni žal za desetkrat, dvajsetkrat več odstetih dinarjev! Ali je potem res nemogoče zagotoviti Ciganom nekaj milijonov, da bi prišli iz gozda pod streho?

Ce se spet povrnemo na začetek: mar res grozi nevihta? Bomo ravnodušni, če se bo začelo? Ravnodušni, da bodo Cigani še naprej polnili šotore z otroki, kužnimi boleznimi, nesnago in kdo ve s čim še? Bomo res neprizadeti: ob vsem, kar se lahko zgodi? In kdo bo odgovoren, če se bo res kaj zgodilo? Nas bo morala o nujnosti reševanja ciganske problematike prepričati nova tragedija?

BO POSTAL PREGON SPET EDINA »MOŽNA« OBLIKA SODELOVANJA S CIGANI? PO LETU USPEŠNO ZASTAVLJENEGA DELA, PO OBDOBJU RAZVESELJIVE DRUŽBENE POMOČI POLNOMADSKIM OBCANOM, KI SO PO USTAVI POVSEM ENAKOPRAVNI Z OSTALIM PREBIVALSTVOM?

IVAN ZORAN

»Prevzeti smo ob spomenikih iz NOB!«

Od 5. do 7. septembra se je mudila pri nas 3-članska delegacija predstavnikov tovarniškega tiska iz Madžarske, ki je bila tu kot gost tovarniških listov iz Novega mesta. V razgovoru s predstavniki naših tovarniških listov so 5. septembra popoldne madžarski gostje koristno izmenjali izkušnje z našimi. 5. septembra popoldne so si ogledali Bazo 20 v ponedeljek so odpotovali na ogled Ljubljane in BI, da, 7. septembra pa v Postojno in na Reko ter preko Karlova v Zagreb, kjer jih je prevzel novi gostitelj: **VARTEKSOV** tovarniški list iz Varaždina. Gostje so po ogledu Dolenjskega muzeja in Baze 20 ponovno poudarili, da so prevzeti ob bogastvu spomenikov iz NOB na našem področju.

So socialne službe v kolektivih utrjene?

Spričo velikih nalog, ki jih delovnim organizacijam zastavlja gospodarska reforma, v kolektivih ne bi smeli puščati v nemar področje socialnega dela. Junija je bil v Novem mestu posvet predstavnikov vseh služb, ki se na področju dolenskih občin ukvarjajo s socialnim delom. Sprejeli so priporočilo delovnim organizacijam, a ni videti, da bi ga kaj prida upoštevali.

Na posvetu so priporočili, da bi morali evidentiranje, kategorizacijo in rehabilitacijo prizadetih otrok in mladine kar najbolj pospešiti in poenostaviti, hkrati pa proučiti pogoje dela in potrebe posebne šole v Smihelu, ki posluje v nemogočih razmerah. Ob tem se postavlja vprašanje, ali bi zadostovala gradnja nove posebne šole v Novem mestu in ali bi bilo treba na tako šolo misliti tudi v črnomaljski občini.

V delovnih organizacijah, predvsem še v večjih kolektivih, pa bi morali kadrovske socialne službe utrditi, ker je od njih v mnogem odvisno pravilno reševanje problematike zaposlenih invalidnih in kakorkoli prizadetih oseb. To področje dela postaja toliko bolj pomembno zdaj, ko bodo marsikje morali zmanjšati število zaposlenih.

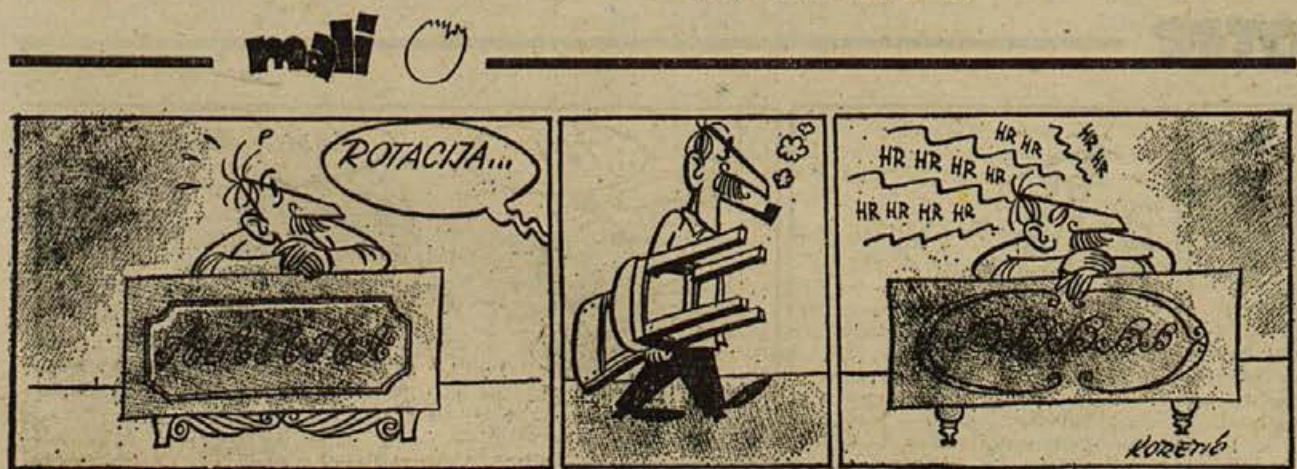
Ob vseh pomembnih gospodarskih vprašanjih naj bi ne zanemarjali področje socialnega dela v naših občinah, zato so bili na posvetu mnenja, naj bi občinske skupščine čimprej sprejele dokončne sklepe in programe usposabljanja invalidnih oseb za družbeno dejavnost.

Imenovan je bil tudi iniciativni odbor za pripravo stalne medobčinske konference za rehabilitacijo invalidnih oseb na področju občin Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Na novomeški transfuzijski postaji so darovali kri Slavko Vavpotič, Slavko Kavšek, Jože Klopučar, Pepca Hotevc, Jožefa Srebrnjak, Viktor Avsec, Alojz Rifelj, Joža Novak, Draga Kamenarič, Franc Pangre, Ana Horvat, Anica Golob, Marija Slak, Anton Kostreva, Franc Kuplenik, Bruno Koprivnik, Jože Radovan, Franc Klemenčič, Marija Božič, Danilo Kovačič, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; Ivan Slaven, Avgust Pavlič, Jože Brule, Franc Zupančič, Franc Gorjanc, Janez Pavlin, Franc Makše, Franc Bartolj, Emilija Rapuš, Zinka Pleskovec, Marjan Peirč, Franc Jerele, Anton Zupančič, Janez Avsec, Hubert Miklavc, Alojz Novak, Florjan Kuplenik, Janez Smole, Matija Gazvoda, Jože Zefran, Alojz Kučman, Janez Grandovec, Ruža Vukšinič, Franc Turk, Martin Jankl, Alojz Galič, Jože Lekše, člani kolektiva INIS Novo mesto; Alojz Poljanec in Karlo Majetič iz Komunalnega podjetja Novo mesto; Marija Kozoglav, članica kolektiva gimnazija Novo mesto; Janez Mavsar, član kolektiva Trgovskega podjetja Hmeljnik, Novo mesto; Anton Fink, član kolektiva KZ Krka Novo mesto; Pavla Jordan, članica kolektiva TNZ Novo mesto; Sejo Selimovski, vojak iz VP Novo mesto; Jože Bašelj, posestnik iz Gornjega Kamenja; Viktorija Košir, gospodinja iz Dolnje Straže; Ana Majetič, gospodinja z Igljaka; Marija Ivančič, Anica Bartolj, Jozefa Kumer, Miha Macedoni, Nikola Pajlić, Alojz Hočevar, Vinko Suštaršič, Hinko Kolenc, Jože Jakše, člani kolektiva Industrije obutve Novo mesto; Anton Krasevec, Emil Parkelj, Miha Papež, člani kolektiva IMV Novo mesto; Alojz Tekstori, član kolektiva Novoles Straža, Viktor Avsec, član kolektiva Novoteks Novo mesto.

Marija Sivak, Betka Kuplenik, Joža Novak, člani kolektiva Krka Novo mesto; Anica Kisovec, Janez Turk, Martin Plantan, Ana Radež, Alojz Zoran, Martin Zura, Marija Konda, Ivan Rataj, Lado Janež, Jože Bregant, Franc Primc, Emilija Kebejl, Jože Božič, Jože Skedelj, Miha Irt, Izidor Košir, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; Pavel Golob, član kolektiva Iskra Novo mesto; Angela Plantan, gospodinja s Hrušice; Marija Golob, Pepca Kavšek, Marija Klemenčič iz Splošne bolnice Novo mesto; Vinko Klopučar, Franc Kastelle, članica kolektiva Vodovod Novo mesto; Alojz Zupančič iz Elektrotehničnega podjetja Novo mesto; Ivan Vidic, član kolektiva Pionir Novo mesto; Franc Štrn, Bogo Spilčič, Ana Stravs, Ignac Gregorič, Janez Sašek, člani kolektiva G. G. Novo mesto; Stanka Retelj, študentka iz Cezelnice; Slavka Janežič, članica kolektiva KZ Novo mesto.

Učiteljevo delo v družbenem delu

...Se vedno govorimo o šolah in drugih ustanovah, ki da so republiške, okrajne ali občinske, medtem ko gre za to, da so to samostojne delovne organizacije. Do današnjega dne so odnosi do teh ustanov, posebno do osnovnih šol, proračunsko-administrativni. Prav zaradi tega odnosa niti samoupravljanje niti delitev po delu tu nista mogla zaživeti.

Treba je predvsem urediti delitev dohodka med družbo in ustanovo, če hočemo, da se bo v polni meri uveljavilo samoupravljanje, in predvsem, da se bodo delavci na teh področjih čutili ne le kot proračunsko plačani uradniki, ampak kot svobodni delavci, ki na družbenih sredstvih za delo razvijajo vse svoje delovne sposobnosti in pobude za razvoj lastnega delovnega področja.

Načelo dohodka v ustanovah izvajamo iz dejstva, ki smo ga že ugotovili, da namreč delo delavcev na teh področjih predstavlja sestavni del družbene produktivnosti, čeprav se realizira dohodek preko končnega produkta proizvajalca na trgu. Delo učitelja, zdravstvenega ali kulturnega delavca v družbenem procesu se kaže v realiziranem proizvodu delavca, saj sta kakovost in količina dela delavca odvisna tudi od učitelja, ki ga je učil in vzgajal. Učiteljevo delo, njegovo sodelovanje v družbenem delu, se materialno realizira torej v proizvajalčevem delu in njegovem materialnem produktu. Zato bomo morali tako postaviti dohodek prosvetno-kulturnih in drugih ustanov, da bodo delavci v njih prejeli za svoj prispevek k skupni produktivnosti dela stalen dohodek, ki bo raste v enakih proporcijah, kot bo rasla družbena aktivnost dela. Na osnovi družbenih potreb in nalog naj bi nastali delovni programi teh delovnih organizacij, kot osnova za pogodbe — bodisi z ustanoviteljem, z eno ali več občinami, z republiko, bodisi z drugo delovno organizacijo, na podlagi določenih obveznosti enih in drugih...»

VIDA TOMSIC

(Iz uvodnega referata skupne seje glavnega odbora SZDL Slovenije in repub. sveta Zveze sindikatov Slovenije — 26. X. 1964)

Kladiva kiparjev so utihnila

V soboto, 28. avgusta, je goreča festivalska plamenica naznanjala novo kulturno prireditve: koncert Koroškega akademskega okteta, ki ga je Dolenjski kulturni festival posvetil zaključku del tega mednarodnega simpozija kiparjev — Forma viva. Mednarodni simpozij kiparjev Forma viva je tudi letos pričel z rednim delom 1. julija. Za kostanjevsko delovišče je umetniški svet predložil štiri ustvarjalce: Poljaka Jerzy Beresa, Japonca Ryua Kawaia, Kanadčana Pierrea Heyvaerta in Jugoslavana Vjenceslava Rihterja. Medtem ko je bilo v prejšnjih letih na simpoziju po deset ali celo več kiparjev, je že lani bilo to število omejeno na polovico, letos pa samo na štiri udeležence, kar je odvisno od sredstev. Lani je upravni odbor Forme vive odprl novo delovišče v železu na Ravnah. Ker ni bilo sredstev, si je odbor pomagal na ta način, da je bistveno zmanjšal število udeležencev v Kostanjevici in v Portorožu. Letos se je tem problemom, utesnenosti in skrbem priključilo še materialno vprašanje, saj je republika odpovedala vsakršno pomoč, okrajji so odpravljene — celotno breme pa je padlo na občine. Ker pa upravni odbor ni hotel in niti ne mogel obremenjevati občin z novimi izdatki, je pristal na tako dotacijo občin, kakršna je bila v prejšnjih letih, čeprav je bilo medtem odprto že imenovano novo delovišče na Ravnah in čeprav so se življenjski in stroški

materiala (zlasti kamna, železa in lesa) pa tudi usluge delavcev, tesarjev, kamnosekov, ki kiparjem nudijo pomoč pri delu v primerjavi z letom 1960, ko se je simpozij začel, zelo zelo povečali. Da je akcija uspešno in nemojteno tekla naprej, občine pa ostale pri istem prispevku kot druga leta, ko so participirali tudi okrajji, republika in celo zvezni sklad,

stanje. Splošno je znano — je nadaljevala v svojem ključnem govoru — kako visoko je v Kostanjevici in njeni okolici razvita kulturna zavest, kar se med drugim kaže v množičnih obiskih in globokem doživljanju kulturnih vrednot, kakor tudi v dejstvu, da so Kostanjevčani ponosni na svoj kiparski simpozij ter nastajajočo novo galerijo v gradu, da vzdr-

o obnavljanju in obnovi gradu itn. Naenkrat je v pogovoru zrastle predlog, da bi ustvarjalci oblikovali tudi v premožu iz rudnika na Senovem. Če pomislimo, da bo v kostanjevskem gradu dovolj razstavnega prostora, da oblikovanje senovskega premoža lahko samo popestri delovanje Forme vive, je ideja res premislica vredna in upajna, da bo rodila tudi lepe sadove.

Pogled v bodočnost

Nastale umetnine je treba smiselno razporediti. Načrt za dokončno ureditev galerije izdelal inž. arh. Gregor Košak. V glavnem so skulpture že dobile odgovarjajoča stalna mesta. V hortikulturnem, to je v vrtnarsko-parkovnem smislu, pripravljajo načrt za ureditev docent inž. Dušan Ogrin. Grajska okolica bo dobila skrbno urejeno lice, ki bo samo še povzdignilo vrednost te častiljive arhitekture. Tudi skulpture same je treba skrbno negovati, da ne bodo prehitro propadle. Za to skrbi univ. prof. dr. Dietrich. Skrb za galerijo in njeno podobo je torej v rokah najboljših strokovnjakov, kar je popolnoma v skladu z dejansko vrednostjo in pomenom te mednarodne akcije.

Toda problemov je kljub temu nešteto, glavni pa so skrajno mala sredstva, ki jih kljub temu težko dajejo občine Krško, Piran in Železnar na Ravne na Koroškem. Na Ravnah je bil simpozij zasnovan samo kot akcija, ki bo oskrbela likovno opremo kraja. Le-to so Ravne v celoti dosegli z izredno učinkovitimi plastikami. Čisto drugačen pa je položaj v Kostanjevici in v Portorožu, kjer formiramo galerijo sodobnega kiparstva na prostem. Zaradi pomanjkanja sredstev smo morali okrniti razen števila kiparjev tudi katalog, ki za larsko leto še zdalej ni izšel in vendar je za akcijo izrednega pomena, saj ga pošiljamo likovnim institucijam in pomembnim kritikom po vsem svetu. Glavna skrb pa bi zdalej morala veljati ureditvi galerije, saj smo v tem pogledu korajžni začeli. Čedalje večji dotok obiskovalcev — leta gre v desetisoče — bi nam moral biti dovolj velik dokaz, da je ureditev galerije nujna.

Ali se bo akcija nadaljevala? Organizatorji bomo napeli vse sile, da bodo prihodnje leto spet zapela kladiva, ki so doslej skozi pet let v znamenju mednarodne solidarnosti skupaj ustvarjala v razkošni tišini nekdanjega kostanjevškega kloštra pod Gorjanci.

LADO SMREKAR

Ob zaključku mednarodnega kiparskega srečanja v Kostanjevici na Krki.

- Nastala je galerija narodov.
- Na jugoslovanski simpozij lahko prideš samo enkrat.
- Letošnji zaključek Forme vive v znamenju štednje.
- Beseda je dala besedo: senovski premog — nov kiparski material na Formi vivi?
- Pogled v bodočnost.

je bilo potrebno potrebno zmanjšati izdatke do skrajne mere, kar se seveda odraža tudi v do skrajne meje zmanjšanjem številu udeležencev.

Nastala je galerija narodov

Mednarodni simpozij kiparjev je tudi letos kljub vsemu uspešno zaključil svoje delo. S tem je vključena v galerijo na prostem peta letina. Kostanjevška galerija Forme vive ima tako 72 enot, ki se jim pridružuje še 17 enot, ki so jih umetniki posebej izdelali za Gorjupovo galerijo. Skupno je torej bilo v petih letih na simpoziju v Kostanjevici 36 umetnikov, ki so zastopali 17 držav, 20 narodov in štiri kontinente. Izdelali so 89 enot, med katerimi je nekaj tako imponantnih umetnin, da jim še tako stroga kritika in še tako grd opravičilec ne more odrekati izrednosti. Če bi zdaj izdelali še izračun izdatkov, ki smo jih imeli s to akcijo — in tega bomo javnosti brez dvoma predložili, ker smo ponosni na dejstvo, da smo tako pomembno akcijo izvedli za tako majhne stroške — bi videli, da lahko te stroške pokrijemo z materialno vrednostjo dveh, treh plastik, pa nam jih še vedno 85 ostane, v čemer pa kajpak ne vidimo pozitivnega rezultata te prireditve, marveč navajam to dejstvo samo kot ilustracijo za oceno golega materialnega učinka te akcije brez upoštevavanja moralnih, socialnih, humanističnih, predvsem pa umetniških efektov.

In kakšna je sestava teh ustvarjalcev po izobrazbi? Od 36 umetnikov je bilo 33 akademskih kiparjev s končno akademijo upodabljaljočih umetnosti, trije pa so bili samouki brez ustrezne formalne izobrazbe. Med temi znamenitimi Petar Smajčić, nadalje Miroslav Urošević, ki je bil takrat še študent, in Eberhard Flebig, ki je ustvaril galerijski portal, najbrž eno najdragocenejših stvaritev kostanjevškega simpozija. Od teh 36 udeležencev jih je kar enajst, ki so aktivni profesorji na raznih šolah kot npr. Shiota na tokyjski univerzi, Chaudhuri na univerzi v Bombayju, Baretto v Barceloni itn.

K nam lahko prideš samo enkrat

Dostikrat se zgodi, da ljudje sprašujejo, če hodijo na simpozij vsako leto isti. Ne. Na simpozij lahko prideš samo enkrat. Če veš: dosedanja praksa je bila, da si se udeležil simpozija lahko samo na enem delovišču. Če je torej nekdo letos delal v Kostanjevici, ne bo mogel prihodnje leto na Ravne ali v Portorož.

Nekateri mislijo, da je udeležba na simpoziju letno; zato tako majhna, ker je bilo tako malo prijav. Tudi to ni res. Prijav je dosti in preveč, saj se prijavi po petdeset in več umetnikov. Poseben organ Forme vive, ki je sestavljen iz najvidnejših umetnosti poznalcev izbere izmed prijavitelcev najboljše, dostikrat pa tudi sam povabi kakega za simpozij posebno zanimivega ustvarjalca. Izbor poteka na podlagi literature o kandidatih ter na podlagi predloženih fotografij.

Letošnji zaključek v znamenju štednje

Navada je, da vsako leto prireditvev slovesno zaključimo. Slavnostna zaključna prireditvev je bila doslej vsako leto v drugem kraju. Letos se je upravni odbor odločil za eno samo zaključno slovesnost in to v Kostanjevici. Po besedah predsednice upravnega odbora Forme vive inž. Vilme Pirkovičeve ni slučaj, da smo zaključili dela na treh različnih delovnih mestih prav v Ko-

žujejo z umetniki prisrčne stike ter smatrajo tako kipaerje kot njihova dela za svoje.»

Ker je prireditvev bila v sporedu in organizaciji Dolenjskega kulturnega festivala, je tovarišica Pirkovičeva v zaključnem govoru še dodala:

»V imenu upravnega odbora Forme vive se toplo zahvaljujem vsem prebivalcem tega področja za njihovo živo spremljanje forme vive, posebno pa še vodstvu Dolenjskega kulturnega festivala, ki organizira številne kulturne prireditve prav v času vsakoletnih kiparskih del v gradu ter s tem v mnogočem doprinaša k bogatejšemu stiku med kiparji in slovensko kulturno ustvarjalnostjo, kakor tudi k nadaljni afirmaciji forme vive.«

Beseda je dala besedo: premog — nov material?

Zaključne slovesnosti so se udeležili številni predstavniki kulturne in javnega življenja iz Slovenije in Hrvaške pa tudi iz drugih držav. Beseda je tekla o nadaljnjih usodi te mednarodne prireditve, o sedanjih materialnih težavah in o decentralizaciji nalog in obveznosti ne pa tudi sredstev.

BELOKRANJSKI MUZEJ v Metliki

JE ODPRT

vsak dan od 8. do 12. ure in v nedeljo od 9. do 12. ure.

UPRAVA MUZEJA

Pogled na platno kina Krka

V kinu Krka se obeta nekaj novosti: v kinu bodo pričeli uvajati dvojni program; najprej poskusno, kasneje pa redno, če bodo gledalci zadovoljni. Tako bodo ostali filmi več časa na programu, saj se zadnje dni napojijo dvorane tudi pri filmih, o katerih gledalci nimajo najboljšega mnenja. Prav tako bodo gledalci lahko v enem dnevu gledali kvalitetne in komercialne filme. Ker se bodo cene vstopnicam zvišale, bodo v kinu pripravili abonma 1/2 obično znižano ceno, o čemer bomo še poročali.

In še nekaj besed o treh filmih, ki jih izrecno priporočamo. Od 11. do 13. septembra bo na sporedu antična tragedija »Elektra«, ki so jo posneli Grki in je bila leta 1962 nagrajena v Cannesu za najboljšo filmsko delo in za najboljšo tonsko obdelavo, dobila pa je še nagrado Na-

cionalnega združenja mladine.

Od 21. do 23. septembra bomo lahko gledali Fellinijev film »Osem in pol« z Marceliom Mastroiannijem, Claudio Cardinale in drugimi. Film je dobil dva Oscarja, prvo na gradcu v Moskvi, sedem na gradcu Nartu d'argento in vrsto drugih nagrad.

Od 24. do 27. septembra še posebej priporočamo angle-

Zanimiva razstava v Trebnjem

V počastitev občinskega praznika so v spodnja prostora nove šole v Trebnjem 4. septembra odprli razstavo Viktorja Magyarja, učitelja s Cateža pri Trebnjem. Magyar se je rodil 1931 v Motniku in je član Društva naivnih umetnikov Hrvaške. Za to prvo samostojno razstavo je pripravil izbor intarzij (les) in oljnih temper in ga naslovil Letni časi. Njegovo

delo kaže resno prizadevanje umetnika, ki poskuša svoj likovni svet upodobiti na način, ki ima še največ skupnega z naivnim slikarstvom. Kot takega so Magyarja do zdaj spoznali že v Slovenjem Gradcu, Celovcu, Innsbrucku, Zagrebu, Virovitici in Strumici, kjer je razstavljal. Trebnjsko občinstvo, ki je tako dobilo tudi prostor za umetniške razstave, je hvaležno sprejelo Magyarjevo delo, ki zares zasluži pozornost. Razstava bo odprta do sobote, 11. septembra in je še čas da si jo obiskovalci ogledajo.

GADJE IZ ŠIŠKE

Branje za naše nadebudnike, pa tudi njihove malce starejše bratce in sestrice, kakor si ga je samo treba želeli — to je najnovejša knjiga, ki jo je na naš trg poslala prizadevna MLADINSKA KNJIGA v Ljubljani. Gadje iz Šiške so s pomočjo Mojduspenzija sestavili avtomobil, k gre, pelje in odpelje, ki je ukraden pa spet vrnjen — skratka: napeta štorija, ki pritegne tudi odraslega bralca, da ji z zanimanjem sledi do konca. Pisatelj Venceslav Winkler je s tankim posluhom za sodobne interese mladih pogledal na ceste in dvorišča domačega mesta, z odlično ilustracijo in nepsakdanjo opremo pa je knjigi pomagal na svet tudi Božo Kos. Če hočete prajetno presenetiti sva ali hčerko, nečaka ali nečakinjo, jim boste s knjigo o gadji družini lepo ustregli!

D. V.

France Vadnal - osemdesetletnik

13. septembra 1885 se je v Borovnici pri Ljubljani rodil France Vadnal, znani kulturni in prosvetni delavec Spodnjega Posavja. Osnovno šolo, klasično gimnazijo in učitel-

1941. leta umaknil v Zagreb k hčerki učiteljici. Maja 1945 se je vrnil v Dobovo in bil tu leta 1947 upokojen. Že kot učiteljskišnik je vodil pevske zbor; mladinske in mešane pevske zборе je nato vodil povsod tam, kjer je učil. Leta 1910 je ustanovil knjižnico v Dobovi in jo nato vodil vse do leta 1964! Kot vnet čebelar je ustanovil čebelarstvo društvo in dobil dve odlikovanji, sodeloval je pri Rdečem križu in je še zdaj član občinskega odbora, koristno pa je sodeloval tudi marsikje drugje.

Se zdaj je dopisnik Dela in drugih listov. Zbiral je tudi narodne pesmi in jih okoli 300 tudi harmoniziral. Zdalej piše kroniko Dobove in naproša vse, ki imajo kako gradivo ali vedo kaj posebnega o Dobovi, da mu to sporoče. — Za visok in lep življenjski jubilej mu iskreno voščijo vse najboljše številni prijatelji, sorodniki in znanici!

ljišče je obiskoval v Ljubljani, leta 1905 pa začel učiti v sedanji Bistrici ob Sotli. Preko Kapel in Dobove, kjer je poučeval 25 let, ga je pot vodila v Veliki Podlog pri Krškem, odkoder se je oktobra

Plastika CONTINENT, ki je delo letošnjega udeleženca FORME VIVE v Kostanjevici, Kanadčana Pierrea Heyvaerta, stoji za grajskim zidom ob potočku

Šolstvu 54 milijonov manj iz proračuna?

V že tako pičlem proračunu občinske skupščine Črnomelj še 178 milijonov manj - Izdatke bodo na vseh področjih občutno skrčili - Deloma bo prizadeto tudi šolstvo - Reforma bo občutil vsak!

942 milijonov je znašal letošnji plan proračuna občinske skupščine Črnomelj, že potem, ko so črtili marsikatero nujno potrebno in predvideno postavko. Ukrepi varčevanja in gospodarske reforme so konec julija privedli do nadaljnjega zmanjšanja

in članom upravnega odbora sklada za šolstvo so predstavniki občinske skupščine na posebnem posvetu sporočili neveselo novico, da se bo treba verjetno tudi v šolstvu odpovedati 54 milijonom. Do sporazuma s šolniki na posvetu ni prišlo, ker so bili pripravljeni pogajati se kvečjemu o dodatnih sredstvih, nikakor pa ne o tem, da bi šolstvu kaj vzeli.

dre ter deloma materialne izdatke šol. Ob vsem tem dejavnost osnovnega šolstva in gimnazije bistveno v ničemer ne bi bila prizadeta. Poudariti je treba še to, da sredstev za osebne dohodke ne bo manj, celo več jih bo.

Najbolj bo po predlogu rebalansa prizadeto strokovno šolstvo: delavska univerza, glasbena šola, medobčinski sklad za šolstvo in zavod za prosvetno pedagoško službo. Menijo pa, da v strokovnem šolstvu ne bi prišlo do kritičnega položaja, če bi mu izdatke kot doslej pomagale gospodarske organizacije, ki imajo od njega največ koristi.

Kot že rečeno, šolniki od svojih zahtev na posvetu niso odstopili. Vprašanje je, če bodo v tem uspeli, kajti reforma mora občutiti vsak.

Po izjavah članov sveta za družbeni plan in finance nobena druga proračunska postavka ne prenese več krčenja sredstev, ker so vse koristnike proračuna že tako priščipnili do zadnjega zdihljaja. O rebalansu občinskega proračuna bo v kratkem razpravljala občinska skupščina, kjer bodo odločali tudi o tem, za koliko bo na slabšem šolstvo.

Zbirati vse, kar lahko občani pogrešajo!

V kratkem bodo po vseh krajih črnomaljske občine začeli zbirati prispevke za poplavljenice in vse one, ki so jih prizadele letošnje elementarne nesreče. O tem, kako se bodo lotili zbiralne akcije so razpravljali na razširjeni seji občinskega odbora RK Črnomelj. Z navzočimi predstavniki občinskih odborov SZDL, sindikata in mladine, je bilo dogovorjeno, da bodo v akciji složno sodelovale vse družbeno-politične organizacije.

Tako se bodo v kratkem po vseh večjih središčih sestali politični aktivni ter obravnavali organizacijsko plat zbiralne akcije. Rečeno je bilo, naj zbirajo vse: denar, obleko, hrano, gradbeni material in vse, kar lahko občani pogrešajo. Zaradi občinskih kvarljivosti živili pa so bili mnenja, da bi se po vaseh zmenili z zadrugo za odkup zbranih pridelkov, ker je mnogo enostavneje pošiljati po pošti denar kot pa živila.

Ker so več ali manj vsa podjetja ob reformi v škripcih za sredstva in najbrže ne morejo prispevati iz svojih

skladov, bodo članj občinske ne kolektive in se skušali pogovoriti za prispevek v obliki enodnevnega zasluzka.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

šanja proračunskih sredstev, tako da ostane za zadnjih 5 mesecev letošnjega leta le 245 milijonov dinarjev ali 178 milijonov manj kot so računali.

O tem je pred nedavnim razpravljaj svet za družbeni plan in finance, ki je izdelal predlog za rebalans proračuna. Kljub temu, da so krčili izdatke vsem koristnikom občinskega proračuna, je možno prihraniti le 139 milijonov din, medtem ko še manjkajočih 40 milijonov ni mogoče več nikomur vzeti.

Upravitelj osnovnih

Za osebne dohodke celo več sredstev

Kakšen je torej predvideni finančni položaj šolstva? Sklad za šolstvo (oskrbuje dejavnost osnovnih šol in gimnazije) bi bil po predlogu rebalansa zmanjšan za okoli 11 milijonov dinarjev. Upošteva se dejstvo, da ostane šolam zaradi zmanjšanih družbenih dajatev nekaj več kot 7 milijonov, pomeni, da so dejansko šole na slabšem le za okoli 4 milijone din.

Predlagali so, naj bi na ta račun zmanjšali izdatke za težka delovna mesta, izdatke za administrativni, vodstveni in tehnični ka-

Odkrita tajna radijska postaja

26. avgusta smo poročali, da prebivalci Semiča večkrat ujamejo na valovni dolžini 192 m zvoke zabavne glasbe in čestitke. Precej časa niso mogli ugotoviti, kateri amater si je (seveda nezakonito) privoščil lastni radijski oddajnik. Naposled je prišlo vse na dan. Lastnik tajnega oddajnika je elektrotehnik Anton Bukovec iz Kota pri Semiču, napovedovalka pa njegova sorodnica. Ker oddaja ni prijavljena, se bo moral Bukovec zagovarjati pri sodniku za prekrške.

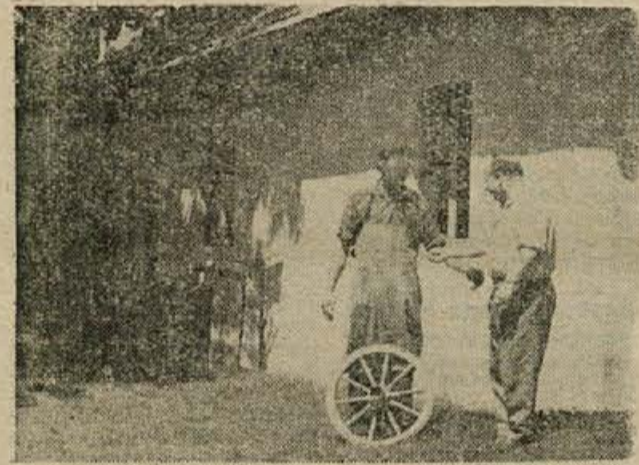
»Ni čudno, če je cesta slaba...«

Fičko je kar poskakoval po velikih jamah na cesti med Črnomljem in Dragatušem, zato smo ustavili ob cestarju in ga vprašali, kdo je temu kriv.

— Nič čudnega, če je cesta slaba, — je odvrnil Anton Peterman. — Ali veste, koliko vozil gre vsak dan tu mimo? Ob zadnjem štetju sem našel 117 osebnih avtomobilov, 82 tovornjakov, 4 težka druga vozila in 5 tovornjakov s prikolicami. Motorjev, kolesarjev in voznikov vprežnih vozil pa je bilo več kot 400. Razen teh vozil je še redni in izredni avtobusi. Zasipavam jame, kolikor morem, a sproti nastajajo, posebno po dežju.

— Če ne zmorete vsega sami, zakaj ni na cesti več delavcev?

— To cesto krpamo le za silo in čakamo prihodnjega leta, ko nam je obljubljeno, da se bo nadaljevala obnova ceste vse do Vinice — do bo končno torej tudi ta zadnji del belokranjske magistrale

Koča na Bidercugu ima čedalje več obiskovalcev. Pred kratkim sta jo obiskala tudi znani filmski režiser Jože Gale in prof. dr. Franc Derganc iz Ljubljane. Na sliki: primopredaja ključev gostom. (Foto: F. Derganc)

Med Metličanji ni bilo dovolj zasluzka

Cirkus, ki je nekaj tednov posloval nedaleč od metliškega sejmišča, je te dni pobral sila in kopita. Med domačimi ni bilo pravega zanimanja za vrtiljak, za srečo u svetlu, streljanje itd. za

METLIŠKI TEDNIK

to se ni več splašalo izgubljati časa. Potujoči vrtiljak je šel v vselejše kraje.

Metličani pa so se nasmejali lahko zastonj, samo če so šli mimo vrtiljaka in si ogledali napise oziroma opozorila. Resnično so bi-

MODA, SMEH IN JAZZ V METLIKI

3. avgusta je občinski komite ZMS v Metliki s sodelovanjem tovarne BETI in KOMETA ter frizerskih galonov Zupančič in »Slavica«, priredil prijeten večer humorja, glasbe in mode v Partizanovem domu na Pungertu. Prireditelj je bila obenem tudi slovo (?) dijakov, ki odhajajo na šolanje v Ljubljano in drugam.

Nabito polna dvorana je s smehom in ploskanjem spremljala duhovito predavanje o kulturi, temu predavanje nemu občinskemu detetu, ki

je po besedah Navratilovega duha bila včasih res na psu, zdaj pa je — pod psom... Aktualne teme so po belokranjski navadi obdelali v verzih — zapišimo enega za spomin:

... imel je belo tablico,
imel je trdo glavico,
zamenjali so tablico,
odpihnili so glavico...

— od krste nadobudnega metliškega mladince z deklško frizuro in v ponošnih kavbojkah pa so se poslovlili s solzami v očeh.

Gledalci so zaploskali tudi prikupnim manekenkam in izdelkom metliške konfekcije KOMETA, še posebej pa so bili navdušeni nad res lepimi večernimi oblekami, ki jih je tovarna BETI pripravila

za velesojem v Pragi. Predstavnik podjetja je povedal, da bi bila cena take toalete pri nas okrog 15.000 dinarjev.

Konferansjeja sta svojo vlogo dobro opravila, manj pa so bili navzoči zadovoljni z gostujočim ansamblom električnih kitar »The Mosquitos« iz Novega mesta, ki z jazzom nima nobene zveze. Čeprav je moral prireditelj nastop zaradi slabega vremena na hitro preseliti s športnega igrišča v dvorano, moramo reči, da je prireditelj lepo uspel. Taka požrtvovalna prizadevanja čistih amaterjev bi morali pri nas bolj ceniti, pa bi, kdaj pozneje morda, tudi kultura prilezla »izpod psa«... m.

Občani si žele stika s poslanci

Na političnem aktivu v Dragatušu in na Vinici, ki sta pred kratkim zasedala, je bila izrečena želja občanov, naj bi na bodoče javne tribune o gospodarski reformi prišli tudi ljudski poslanci. Občani si žele podatkov iz prve roke, zato bodo skušali njihovi želji ugoditi.

Dogovorjeno je, da bo ljudski poslanec Leopold Krese obiskal sestanke v

Črnomlju in Semiču, medtem ko se bo ljudski poslanec Viktor Zupančič pogovarjal z občani na nekaj sestankih v Črnomlju in na Vinici. Na vseh drugih javnih tribunah, kamor poslanci ne bodo utegnili priti, bodo gospodarsko reformo pojasnjevali odgovorni predstavniki občinske skupščine in družbeno političnih organizacij.

Povprečno za 15 odstotkov višji dohodki

1. septembra je v Metliki občinski koordinacijski odbor ugotavljal, kako se gospodarske organizacije vključujejo v gospodarsko reformo. Prizadevanje kolektivov v iskanju rezerv in za dvig storilnosti je bilo doslej v glavnem uspešno. Prav tako je razveseljivo, da niso zavlačevali s povečanjem osebnih dohodkov. Zaradi podražitve in občutnega porasta življenjskih stroškov so se osebni dohodki zaposlenih povečali povprečno za okoli 15 odst. in to povsem v skladu s pove-

čano storilnostjo, kar velja posebno za kolektiv tovarne BETI.

Razen tega so ocenjevali gospodarski položaj vsakega kolektiva posebej, zlasti pa so reševali položaj KOMETA, kjer trenutno najslabše kaže.

Področja družbenih služb tokrat niso obravnavali, menili pa so, naj bi tudi v šolstvu povečali osebne dohodke vsaj za toliko, kolikor so te delovne organizacije na boljšem zaradi zmanjšanih družbenih dajatev.

Družbena prehrana v BETI

V metliški tovarni »Beti« dela obrat družbene prehrane že od leta 1960. Obrat, ki ga je vodila sindikalna podružnica v podjetju, je v glavnem skrbel za tople malice. Ker pa se je za topli obrok zadnje čase prijavljalo vedno več abonentov in so pričeli pripravljati tudi kosila, se je obrat julija letos razširil v samostojno obračunsko enoto z lastnim organom upravljanja.

Minuli mesec je prejelo malico 223, kosilo pa 65 abo-

nentov. Tudi cene so zmerne: malica 90 din, kosilo pa 230 dinarjev.

Obrat družbene prehrane imata v Metliki tudi predilnica »Novoteksa« in invalidski zavod »Kometa«. Zato pa tem bolj nestrpnost čakajo razna manjša metliška podjetja in ustanove, da bi bil že kaj kmalu v bivši Makarjevi hiši odprt splošen obrat družbene prehrane. Za marsikoga so namreč hotelske ali gostilniške cene le nekoliko previsoke.

Tudi s športnimi modeli sta metliški KOMETA in BETI prijetno presenetila gledalce na prireditvi MODA, SMEH IN JAZZ.

Pametneje razdeljevati ustvarjena sredstva

Preteklo nedeljo je bilo v Vasi-Fari ob Kolpi veliko slavnostno prebivalcev obeh strani Kolpe, združeno z odkritjem spomenika in grobišča padlim slovenskim in hrvatskim partizanom. Proslave se je udeležilo nad 3000 ljudi, med njimi tudi pomembnejši zastopniki gospodarskega in političnega življenja iz občin Kočevje, Delnice in Čabar.

Prvi govornik Jože Kopitar-Gregor, ki je bil med vojno sekretar okrožnega komiteja KP za Kočevsko, je najprej opisal medvojno partizansko gibanje v tem predelu Kočevske in še posebej poudaril,

da se je današnje bratstvo Slovencev in Hrvatov skovalo že v NOB, ko so se skupno borili proti istim sovražnikom.

Ko je govoril o našem gospodarstvu in novem gospodarskem sistemu, je poudaril, da morata biti osebna potrošnja in standard odvisna od produktivnosti. Menil je tudi, da je nujno ustvarjena sredstva razdeljevati pametneje in jih več nameniti za izobraževanje ter stanovanjsko gradnjo.

Za njim je govoril predstavnik občin Delnice in Čabar

tov. Snajder, predsednik Zdrženja zveze borcev občine Delnice, ki je v krajšem govoru poudaril predvsem medvojno in povojno sodelovanje tudi z obeh bregov Kolpe.

Spomenik padlim borcem je odkril predsednik občinskega odbora ZZB Kočevje Anton Stimec, nato pa so sprejeli spomenik v varstvo predstavniki ZB iz Vasi-Fare. V slavnostnem delu proslave so sodelovali še: pevski zbor Jakob Gallus iz Kočevja, rudniška godba in osnovna šola iz Vasi-Fare.

Anton Stimec (levo), predsednik ZZB Kočevje, odkriva spomenik na proslavi v Fari

Še o ekspresni progi Kočevje-Ljubljana

Poročali smo, da je SAP uvedel ekspresno progo Ljubljana-Kočevje. Avtobus odhaja iz Ljubljane ob 7.00 in 16.30, iz Kočevja pa ob 6.00 in 13.00. Vozi skozi vse leto ob delavnikih, ustavi pa se le v Velikih Laščah in Ribnici.

POPRAVEK

V članku »Primite tatula«, ki je bil objavljen na 8. strani v zadnji številki, bi se moralo ime logarja pravilno glasilati Franc Lavrič in ne Fran Mavrič, kot jo je zagodel tiskarski škrat.

Varčuj in vlagaj pri

Divjad povzročila škodo

V noči od 4. na 5. septembra so divji prašiči in medvedji dobesedno opustošili s pesu in koruzo posejano nivo Albine Aber iz Mozla 1. Na eni polovici njive — ta je takoj za hišo — so gospodarili prašiči, drugo polovico pa je pomendral medved. Frav bi bilo, da bi škodo ocenili in povrnili!

Tudi v Črnem potoku napravijo divji prašiči, jeleni,

srne in druga divjad precejšnjo škodo, posebno na fižolu in pesu. Petru Logarju, gozdnemu delavcu iz Črnega potoka, so srne in jeleni skoraj uničili njivo, ki jo je vzel v najem. Lisice so se tako razmnožile, da kradejo kokoši že ob belem dnevu. Nočni čuvaj na posestvu v Livoldu Ivan Skrbliš pravi, da se lisice klatijo že vsak večer tudi okrog posestva. A. P.

Dajmo kruhu prednost!

Ni dolgo tega, kar sem v pekarni »Novaka« v Ribnici kupoval kruh. Bilo nas je toliko, da smo stali v repu daleč po pločniku. Kruha je

Poplave v Loškem potoku

Zaradi dolgotrajnega deževja so talne vode v Retjah in Travniku prišle na dan in zalile polja. Škoda bo predvsem na kmetijskih pridelkih, saj je na poljih še ves krompir in nekatere druge rastline.

Težave so tudi v ribniški dolini, ker kmetje ne morejo pokositi in posušiti trave, nekatere predele pa je zalila voda, ki je onesnažila še nepospravljeno otavo.

bilo dosti, vendar smo se le počasno pomikali k prodajalni mizi. Gospodinjje potrebujejo predvsem kruh za zajtrk in otroke, ki gredo v šolo in za druge člane družine, ki gredo v službo. Zato dajmo prednost kruhu! Samo ena prodajalka si ne more pomagati, ker ima le dve roki. Malokateri kupec ima pripravljeno drobiž; marsikdo hoče še torte in fino pecivo; vse to zavira hitro prodajo kruha.

Zato predlagamo, naj pekarna v jutranjih urah prodaja le kruh, vse ostalo pa po navalu, saj je slaščičarna odprta ves dan in teh izdelkov nikoli ne zmanjka. Drobiž pripravite že doma, pa bo šlo hitreje! V. P.

Cene gor, dohodek pa manjši

Ce izzamemo julij, ko so ljudje kupovali kar jim je le prišlo pod roko, se je v ribniških gostiščih in trgovinah promet zdaj zmanjšal. V znesku je sicer skoraj tolikšen kot je bil v enakem času lani, toda blaga gre v promet manj, ker je dražje. Tako povedo gostinci, ki so ugotovili, da imajo ob višjih cenah jestvin in žganih pijač manjši dohodek kot prej. Zategadelj so cene nekaterih jestvin in žganih pijač že znižali: žganje npr. od 2000 na 1600, vino pa prodajajo še vedno po starih cenah. Se najmanj so podražili hrano v obratu družbene prehrane, ki posluje zdaj v okviru Gostinskega podjetja Ribnica. Izdatna topla malica za abonente velja

180 din, za druge goste pa 220 din.

Vaščani naj dajo pobudo!

Cesta od vasi Zapotok do zaselka Marko pri Ribnici, kjer je pokopališče, je že dlje časa zelo razrita. Hudi nalivi so jo tako zdelali, da je prevoz po njej nemogoč. Vrh vsega je zaselek Marko izhodišče za izlete proti Slemenam, več turistov pa se je s te poti že vrnilo nazaj, ker ni vozna za avtomobile. Pred vojno je bila pot občinska in je bila dobro vzdrževana, zdaj pa se nihče ne briga zanjo. Vsekakor bi morali dati pobudo za popravilo vaščani in skupaj z občino pot popraviti.

Varčuj in vlagaj pri

KOČEVJE: »Zdravniki se nočejo seliti?«

Zakaj se je zataknilo pri preselitvi po Kočevju raztresenih ambulant v novi zdravstveni dom? — Obratne ambulante so kolektivom prej v breme kot v korist, pa so se kljub temu težko odločili, da jih združijo z zdravstvenim domom

Vest o tem, da se zdravniki nočejo seliti v novi zdravstveni dom, je (čeprav ne popolnoma resnična in malce popačena) krožila zadnje čase po Kočevju. Za mesto preproben zdravstveni dom je bil po 3 letih zgrajen, pri prese-

litvi po mestu raztresenih ambulant pa se je zataknilo.

Novi dom je veljal okoli 270 milijonov din, sredstva za gradnjo pa so prispevali: občinska skupščina Kočevje, medobčinski sklad za gradnjo bolnišnic in zdravstvenih domov, kredite pa KB Kočevje in republiški sklad za socialno zavarovanje. Vse anuite so v občinskem proračunu in znesejo 30 milijonov na leto.

Zdravstveni delavci trdijo,

da so oklevali s preselitvijo v nove prostore zaradi gradbenih pomanjkljivosti. Bili so v strahu, da pomanjkljivosti (slišati je, da so nastale po krivdi gradb. podjetja ZIDAR in ELEKTRO) ne bo nihče odpravil, če se bodo v stavbo pred tem vselili. Priznati je treba, da izkušnje tak strah opravičujejo...

Kljub temu pa ne gre prezreti dejstva, da je novi dom neprecenljivo darilo družbe zavarovancem in zdravstvenim delavcem. Vprašati se torej moramo: kje so bili zdravstveni delavci takrat, ko je bil dom še v gradnji? Mar so res storili vse, da bi v stavbi, ki je bila namenjena njim, preprečili morebitne pomanjkljivosti?

Do odlašanja s preselitvijo je prišlo tudi zavoljo tega, ker niso bile pravočasno razčiščene zadeve v zvezi z reorganizacijo zdravstvene službe v Kočevju. Kolektivi, ki imajo obratne ambulante, so kazali precejšnjo neodločnost, ko je bilo treba reči: smo za združitev naše ambulante z zdravstvenim domom! V isti sapi pa je treba reči tudi to, da bi morali biti pobudnik za združitev zdravstvene službe pod eno streho v prvi vrsti zdravstveni delavci. Združitev ambulant bo ustvarila pogoje za boljše organizirano zdravstveno službo, za boljše izkoriščen instrumentarij, za boljše organizacijo dela itd. Zavarovanci bodo lahko opravili vse preglede pod eno streho. Zdravstveni delavci pa se bodo morali bolj ogreti za popoldanske ordinacije, saj dela večina zaposlenih v Kočevju v dopoldanski izmeni. To je samo nekaj prednosti združitve, ki bi jih bilo treba načeti že pred reformo!

Ob koncu pa velja zapisati tudi to, da pri reorganizaciji zdravstvene službe v Kočevju ne gre za pripajanje posameznih enot, ampak za združevanje ambulant! Zatorej je potreben zapis za vodilna delovna mesta, potrebno pa bo izvoliti tudi nove samoupravne organe. Samoupravni organi delovnih organizacij, ki imajo obratne ambulante, so že sprejeli sklepe o združitvi svojih ambulant z zdravstvenim domom. Pričakujemo torej lahko, da bo novi zdravstveni dom, ki je namenjen zavarovancem, kmalu služil svojemu namenu.

MILOŠ JAKOPEC

KOČEVJSKE NOVICE

TE DNI V KOČEVJU

■ Ponovno znižanje previsokih cen in marž. Občinska skupščina je na zadnji seji ponovno razpravljala o maloprodajnih cenah in maržah za prehranske proizvode. Spet so bile malenkostno znižane cene nekaterim vrstam moka in sladkorja ter marža pri kavi. Seveda je to znižanje le malenkostno, če ga primerjamo z nedavnim splošnim zvišanjem cen, nekaj pa se bo potrošnikom le poznalo.

■ Kdaj naj bodo odprte mesnice? KGP je pred kratkim predlagalo nov obratovni čas mesnice v Kočevju. Po tem predlogu naj bi mesnica št. 1 poslovala ob delavnikih (razen sobote) od 8. do 15. ure, ob sobotah od 7. do 11. ure in od 15. do 18. ure, ob nedeljah pa od 8. do 10. ure. Poslovalnica št. 2 bi bila odprta vsak dan od 7. do 11. in 15. do 18. ure, ob nedeljah pa od 8. do 10. ure. Poslovalnica št. 3 bi delala samo ob sobotah in nedeljah z enakim delovnim časom kot poslovalnica št. 1. Ker so o predlaganem obratnem času nekateri pomisleki (nekatera gostišča in menze v proizvajalnih podjetjih bi dobila uro kasneje meso, gosposodnje z ljubljanske strani mesta pa bi morale po določeni uri po meso v nasprotni del mesta), meni upravni organ občinske skupščine, naj bi o predlogu odločal svet za blagovni promet, seveda pa bi bile dobrodošle tudi pripombe potrošnikov (gosposodinj, gostišč itd.).

■ Poskočne cene. V zadnjem mesecu dni (od 15. 7. do 25. 8.) so cene nekaterim važnejšim artiklom zanimivo skakale. Tako so bili piščanci najprej po 1000 din kg, nato po 1320 din, še kasneje po 1100, zdaj pa so spet po 1000 din. Podobno je bilo tudi z drugim mesom. Mleko je šlo z 90 din liter preko 140 din na 135 din liter; fižol v zrnu 290 din kg na 240 din in potem na 307 oz. 370 din kg; hrenovke iz 1300 din kg, preko 1870 din na 1587 din kg; šunkarica s 1200 din kg preko 1854 na 1600 din kg itd. Mladostno poskočne cene so se hitro postarale (oz. porastle), vendar se le počasi umirjajo.

■ Ze v soboto je nastala okvara na elektrovozu, tako da so bile le nove sela in Banja loka brez elektrike. Čeprav so o okvari takoj obvestili elektro obrat v Kočevju, so bile vasi v nedeljo še vedno brez luči! Ko smo se vračali z zelo lepe proslave v Fari, smo v gostinskih obratih in v zasebnih

hišah sedeli pri svečah in obujali spomine, kako je bilo v teh krajih nekdanj.

■ Ko smo pred leti dogradili »Samski dom« na Trgu svobode, smo bili najzelo ponosni, saj je bil med prvimi objekti, ki je stnil trg v celoto. Če ga pogledamo danes, nam nudi žalostno podobo: predelje objekta je prava zbirka polomljenih okenskih rolet, ki dajejo klavno podobo mestu, še slabšo pa onim, ki jim je bil objekt zaupan v oskrbo in upravljanje!

■ Da se je pričelo novo šolsko leto, kažeta te dni živahnost in vrvenje po mestu. Mamicе vodijo malčke na prvo pot k učnosti, starejši pa samostojno ubirajo že tolikokrat prehojeno pot. Zal se je tudi to leto pričelo s tradicijo: manjkajo nekateri učbeniki, ki so še v tisku in še marsikaj.

■ Po ulicah mesta so se pojavili prejšnji teden letaki, ki so valili na slavo mladim grafičarjem. In res — občani so se disciplinirano udeležili tega slavlja in tako se je vija ob 16. uri mala povorka novopečenih grafičarjev, starih grafičarjev, staršev, znancev in dobršen del neizogibnih nosačev transparentov z raznimi parolami proti Gaju, kjer se je razvil program. Novopečene tiskarje so namakali v Rinžo in ker je bila goba od zunaj že dovolj mokra, so jih dajali na gobo še od znotraj, kar je imelo veliko večje posledice kakor namakanje v Rinžo (kolikor ni mladi rod iztaknil še kake pljučnice). Goba je bila brez prestance in sam oče Johannes Gutenberg se je lahko prepiral, da imata slivovka in cviček še danes stanes čudovito moč. Veselje se je stopnjevalo in tako so bili novepečeni grafičarji dobro zillti.

Vsekakor je treba pozdraviti spodbudo tiskarjev, ker bo mesto tako dobilo nov običaj, ki bo lahko postal tradicionalen. Opustiti pa bi bilo treba nekaj navad, ki s krstoma mladim grafičarjem nimajo nič skupnega — predvsem nočni »po programa z vpitjem, s tuljenjem, prerivanjem itd., ker starejši rod po trdem delu rad v miru spi in počiva!

■ Končno so se zdravstvene ustanove vselile v novo zgrajeni zdravstveni dom. Dokončna ureditev in organizacija hišnega obratovanja še ni stekla. Potrebno bo še nekaj opreme, izkušelj in dobre volje, da bo novi preproben dom v celoti uredničeval svoje naloge.

Poiščite skrite rezerve!

V zadnjem Dolenjskem listu sem z žalostjo zasledil tako malo novic iz ribniške občine, da me je kar zabolelo. Saj je precej dopisnikov v naši dolini, ki kar pridno sočeljujejo, pa tako malo prispevkov? Kdo je kriv, da smo zapostavljeni? — Pozivamo občinsko skupščino, da poišče skrite rezerve, saj so bila sredstva za sofinanciranje Dolenjskega lista za področje občine Ribnica in za javno obveščanje odobrena v proračunu!

V. PREZELJ

OPOMBA UREDNIŠTVA: Na gornje vprašanje tov. V. Prezlja iz Dul v ribniški občini ponovno poročamo: občina Ribnica za letos še ni podpisala pogodbe o sofinanciranju svoje komunske priloge v Dol. listu, za doslej objavljene strani v našem medobčinskem glasilu SZDL pa dolguje nad milijon d'narjev. Na naše ponovne prošnje glede podpisa in plačila za ostankov nimamo od nje niti odgovora. Kdo je torej kriv, da dobe bralci Dol. lista manj vesti in prispevkov? Dolenjski list sam prav gotovo ne.

Uredništvo in uprava lista

REŠETO

Žična PLETENINA javlja

V podjetju »Žične pletenice« v Sodražici so med prvimi v ribniški občini začeli z 42-urnim delavnikom. Čeprav je od takrat preteklo malo časa, so rezultati pokazali, da se proizvodnja ni zmanjšala. Zdaj, ko delajo v novih prostorih, so postali še priaznevnejši. Kvaliteta proizvodov je znana že tudi izven naših meja.

Razstava Andreja Debeljaka

5. septembra je bila v dvo. razstava domačina Andreja Debeljaka, ki razstavlja v novi tehniki: slikanju, v lesu. Na gladko desko vže slikar podoba, pri tem pa ne uporablja barv ali čopiča; osnovna naprava za slikanje mu je vžigalni aparat.

Debeljak je s 14 razstavljenimi deli dokazal, da mojstrsko obvlada to zvrst slikanja. Upodobil je predvsem ribniške motive in motive iz okolice Ribnice. Stevilni obiskovalci so navdušeni, knjiga vtisov je polna pohval slikarju-amaterju, pa tudi spodbud, naj nadaljuje začeto delo.

Delavska univerza iz Ribnice je skupaj s podjetjem Bagat iz Zadra priredila od 29. julija do 28. avgusta v Ribnici tečaj za šivanje, krojenje in vezenje. Potekal je v treh skupinah, ob koncu pa so udeležence priredile razstavo svojih izdelkov. Sredstva za tečaj so prispevale deloma udeležence, deloma pa tovarna BAGAT. 1. septembra se je podoben tečaj začel v Sodražici, nato pa bo tudi v Grčaricah. Na sliki: skupina tečajnic iz Ribnice (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

Delovni sestanek samoupravljalcev

Zbora samoupravljalcev so se med drugimi udeležili predsednik izvršnega sveta SRS Janko Smole, član CK ZKS Marko Bulc, zvezni in republiški poslanci, nekateri republiški sekretarji, borci Gubčeve brigade in drugi

O gospodarski reformi in prilagojevanju podjetij njenim ukrepom so razpravljali: JANEZ KOVACIČ iz TSS Mirna, DARKO KRISTOF iz KEMO-OPREME Trebnje, CVETA LOVSE iz DANE Mirna, SLAVKO NEMANIČ, KZ Trebnje, dr. JELENA SEDEJ, ZD Trebnje, MARJAN PIVK, ISKRA Mokronog, TONE MARKOVIC, MERCATOR Trebnje, IVAN PUCELJ, MODNA OBLAČILA Trebnje, FRANC REZUN, osnovna šola Trebnje in ROMAN OGRIN, sekretar Obk ZKS, ki je imel uvodni referat.

V soboto, 4. septembra, na dan občinskega praznika trebanjske občine, se je v dvorani kulturnega doma v Trebnjem ob 9. uri pričel zbor samoupravljalcev, ki so ga organizirale družbeno politične organizacije in občinska skupščina. Po pozdravni in uvodni besedi predsednika ObkO SZDL Slavka Kržana je o gospodarskem napredku občine in nalogah, ki jih je na področju gospodarskega in družbeno političnega življenja prinesla reforma, v obsežnem referatu spregovoril sekretar Obk ZKS Roman Ogrin. V razpravi so sodelovali delegati iz devetih delovnih organizacij.

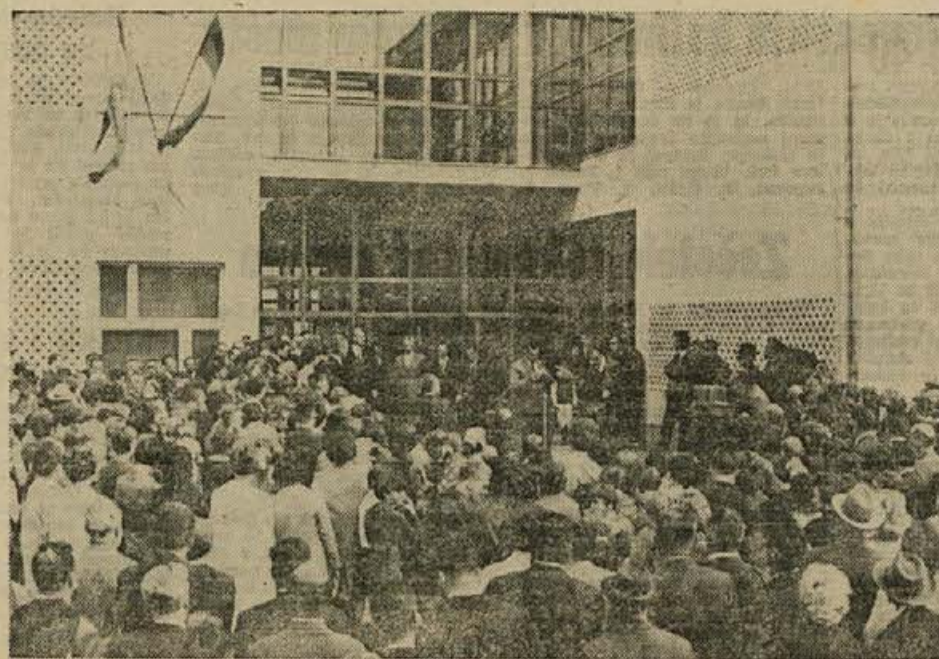
Tovarno šivalnih strojev na Mirni je predstavil član njegovega kolektiva Janez Kovacič. Opisal je prehojeno pot podjetja, ki ni bila vedno prosta ovir, in omenil naloge v novih pogojih gospodarjenja. Darko Kristof je opozoril na najhujše usklajevanja internih predpisov delovnih organizacij z novimi gospodarskimi ukrepi ter dodal, da je njegovo podjetje KEMO-OPREMA že sprejela nekaj ustreznih aktov. Cveta

Lovše, predstavnica mirenske DANE, je dala svoj kolektiv za zgled, kako je treba gospodariti, da ni okrnjeno samoupravljanje. Po njenem mnenju je to možno le, če vodstvo in kolektiv delata z roko v roki. Kmetijska za druga se po besedah njenega predstavnika Slavka Nemaniča bori s težavami, ki so se z leti nagrmadile in ovirajo kmetijsko proizvodnjo. Dr. Jelena Sedej iz trebanjskega zdravstvenega doma je omenila velik napredek v zdravstvu in prizadevanja svojega kolektiva, da kar najbolj pomaga pri zdravstvenem pravečjevanju občanov. Franc Režun se je dotaknil težav,

na katere je zadela osnovna šola v Trebnjem in nasploh šolstvo v občini. Osvetlil je nekaj problemov, ki jih je dolžna poleg šolskih ustanov reševati tudi družba. Za obrat ISKRE v Mokronogu je njen predstavnik Marjan Pivk rekel, da bo išel iz težav le tedaj, če se mu bo posrečilo proizvodnjo kakovostno in količinsko izboljšati. Tone Markovič iz trebanjske MERCATORJEVE poslovne enote je govoril o nujnosti specializacije trgovin, Ivan Pucelj pa o prizadevanjih kolektiva v trebanjskem obratu MODNIH OBLAČIL. Stane Hrihar je potem prebral resolucijo zbora samoupravljalcev, v kateri je podčrtano, da je izvajanje gospodarske reforme najvažnejša naloga samoupravljalcev.

Udeleženci zbora so zatem prisostvovali otvoritvi nove šole v Trebnjem. Dalj kot uro so si ogledovali učilnice, kabinete, telovadnico in druge sodobno opremljene prostore v tej za vso občino izredno pomembni stavbi. Šola, ki jo je projektiral inž. arh. Emil Navinšek iz Ljubljane in zgradilo SGP Pionir iz Novega mesta, je na obiskovalce naredila izredno močan vtis in pohvale kar ni so nehale deževati. Najbolj so nove šole lahko veselili učenci in učitelji, ki bodo šolsko leto 1965/66 (medtem se je že pričelo) delali v sodobnih pogojih.

J. ZORAN

Gostje in občani med pozdravom predsednika občinske skupščine Ivana Goleta pred avlo nove trebanjske šole

Reforma pa kar mimo kolektivov

Moik na zadnji seji občinske skupščine v Trebnjem pa kaže, da gre reforma tudi mimo odborov - obveščanje je spet odpovedalo - Študenti (strokovnjaki?) so nezaželeni - Zakaj in doklej tako?

Slaba organizacija dela, razrahljana delovna disciplina in neizpolnjeni tehnološki postopki najbolj ovirajo podjetja, ki iščejo izhod v reformi. Občinska skupščina je zato na seji 2. septembra naročila pristojnim organom, naj v neposrednem sodelovanju z organi upravljanja dosežejo, da se bodo v podjetjih naposled »našli«, zaostri osebno odgovornost in takoj ukrepali.

Ob analizi polletnih obračunov v gospodarskih organizacijah in informa-

ciji o prvih ukrepih, ki jih je sprožila reforma, je bil takšen sklep nujen. Odborniki so sicer hoteli z molkom obiti razpravo oziroma se od nje oddaljiti, ko pa jih je predsednik skupščine opozoril, da jih bo začel poimensko pozivati, se jih je le nekaj oglasilo. Tako majhno število govornikov o tako važnem vprašanju pa je samo kazalo, da odborniki ali o reformi nič ne vedo ali pa nočejo povedati »tistega«, ker se ne bi radi prikazali v slabji luči. Ni prav, da so molčali odborniki iz podjetij, kjer je reforma najmanj prodrla. Spričo stanja, kakršnega prikazuje analiza in še bolj informacija o prvih ukrepih, pa se za skrbljenost podvoji. O reformi ni razpravljal še noben kolektiv večjega podjetja. Kar zaposleni vedo o tem, so slišali od članov delavskega sveta ali pa so prebrali na oglasnih deskah, da je o novih pogojih gospodarjenja že razpravljal ta ali oni organ oziroma organizacija. Očitno je obveščanje spet odpovedalo.

Seveda so bile temu primerno tudi odločite najčešče v rokah manjšine. Na seji se noben odbornik

ni vprašal, zakaj tako in doklej tako. Podjetja (z izjemami) nimajo spodbudnih pravilnikov. Nagrajevanje po storilnosti še nima povsod zagovornikov, nasprotno pa je množica takih, ki vztrajajo pri pavšalno odmerjenih (seveda ne vedno nizkih!) osebnih dohodkih. Tako »nagrajujejo« zlasti osebe, ki v upravi in režijskih delavce. Reforma je šla (v prvih tednih) mimo kolektivov, razen tistih, ki v celoti tvorijo delavske svete. Levo in desno so ostale nedotaknjene skrite rezerve. Tudi strokovnjaki še niso povsod najbolj priljubljeni, kar potrjuje tudi dejstvo, da marsikje ne sprejemajo študentov, študente, ki bodo vsak čas končali študije in se zaposlili, pa brišejo s spiska novih kadrov. Res je čudno, da na seji ni bilo slišati veliko besed o vsem tem. Z reformo se ne kaže igrati, približno tako je izzvenel tudi sklep skupščine, omenjen v uvodu.

Strelci za pokal

Preteklo nedeljo je občinski strelski odbor organiziral tekmovalno z malokalibrsko puško za pokal predsednika Obs. Streška družina Trebnje ga je osvojila tretjič zapored in ga bo imela v trajni lasti. Med posamezniki je bil najboljši Hrovat iz SD Mokronog (102 kroga) pred Liparjem (SD Dob) in Glogovškom (SD Trebnje). Najboljši pionir Radin iz SD Trebnje je nastreljal 75 krogov. SA

Ne samo podpis na pogodbo...

V trebanjski kmetijski zadruzi se bojijo, da povečano pogodbeno pridelovanje ne bo navrglo sredstev za stroške, ki so jih do zdaj pokrivala premije. Bojazen utemeljuje s tem, da pomeni kooperacija vse preveč samo odkup pridelkov in živine, premalo pa strokovno pomoč zadrage svojim kooperantom. Premaknilo naj bi se torej v tem najbolj kočljivem vprašanju. Ker v zadrugi menijo, da jim je obrat kooperacije potreben, ga ne bodo strokovno in številčno okrnili, temveč razmislili o taki pogodbeni proizvodnji, ob kateri se ne bo treba bati prevelikih stroškov. Napredka si želijo tudi kmetje kooperanti, ki sicer vedo, »kako se seje pšenica«,

ne vedo pa še, kakšna gnojila so najboljša, kako jih uporabiti in na kakšni zemlji, da bo pridelek boljši od sedanjega. Od kmetijskih tehnikov, ki jih pošilja zadruga sklep kooperacijske pogodbe, si želijo kaj več kot podpisa na pogodbo. Potrebujemo predvsem strokovnih nasvetov, ne oziraje se na tiste kmete, ki mislijo, da že vse vedo. Če bodo zadruga strokovnjake videli na svojih poljih tudi tedaj, ko pšenica še raste, in ne samo, ko ponudijo pšenično zrnje v prodajo, uspeh ne bo malenkosten.

Kaže, da bo do takega sodelovanja prišlo v zadovoljstvo zasebnega in družbenega kmetijstva.

Po čem bo kruh v Sevnici?

Občinska skupščina je sprejela odlok o najvišjih prodajnih cenah za kruh in moko in ga prilagodila razmeram na tržišču. Kilogram kruha iz moke nižjega tipa 1.000 odslej ne sme biti dražji od 136 din, kilogram kruha iz moke nižjega tipa velja lahko največ 168 din, kilogram kruha iz moke tipa 400 pa največ 200 dinarjev. V maloprodajni ceni so upoštevani stroški najnujnejšega zavijanja kruha.

Za moko vrste B so določene tele najvišje cene: 140, 190 in 240 din; za moko vrste C pa so cene naslednje: 120, 170 in 220 din. Kruh in moka sta v Sevnici za nekaj dinarjev cenejša kot v Brežicah.

Obnovitev najstarejše kapele v Loki

Te dni je bila obnovljena ena najstarejših kapel v Sloveniji. Kapela v Loki je pod zaščito spomeniškega varstva. Zgrajena je bila leta 1700, zadnjikrat pa je bila prenovljena 1777 leta. Na kapeli je še dobro ohranjen vzdani loški grb. Cerkev v romanskem slogu je bila zgrajena leta 1208. S. SK

Tudi sevniška skupščina o cenah

Sevniška občinska skupščina je na seji 26. avgusta zmanjšala občinski proračun za 38.490.000 din. Da ne bi bili zaradi tega prizadeti osebni dohodki, je morala vsaka delovna skupnost zagotoviti 5 odst. rezervo. Plan proračunskih izdatkov je bil v realnem odnosu z dohodki in v sevniški občini ni bilo čutiti izpada na področju osebnih dohodkov tako kot v nekaterih drugih komunah. Nobenih razlogov ni torej za razburjanje zaradi opisane omejitve.

Posebna komisija je ugotovila, da je mogoče v upravi obč. skupščine zmanjšati število uslužbencev od 89 na 69. Nameravali so ukiniti tudi krajevne urade na Blanci in v Boštanju, vendar predlog ni bil sprejet, ker smatrajo odborniki, da so ti uradi potrebni. Sklenili pa so, naj se uvede delitev dela KU tako, da bi en uslužbenec de-

lal nekaj dni na KU v enem kraju, nekaj dni pa v drugem.

Kdaj bo kruh boljši?

Na prenekaterem področju je bilo v zadnjem času dosegeno znižanje cen, če ne drugače, tudi z administrativnimi ukrepi. Glede cene kruha in moke je bilo že mnogo pritožb, vendar je še vse po starem. Takoj, ko so se pojavile nove cene za kruh, je bil črn kruh mnogo slabši kot prej. Peki so se izgovarjali na pomanjkanje nekaterih vrst moke, inšpekcijski organi pa so ugotovili, da ima pekarna moke dovolj. Zaradi tega pričakujejo potrošniki boljši kruh vsaj v bodoče.

Bel in črn kruh bodo pekli v kilogramskih štrucah, pol belega bodo prodajali v štručkah po pol kilograma, da ne bo zmešnjav zaradi vrst in cene kruha. Pri belem kruhu so v ceni vračunani tudi stroški za zavijanje, vendar je hujši problem to, da ga ne morejo speči toliko, kolikor bi ga potrošniki želeli.

Mleko je v Sevnici nekaj dražje kot v nekaterih drugih krajih predvsem zaradi tega, ker plačajo zanj dvakratni prevoz. Mlekarna odkupi mleko od kmetov po 100 din, v trgovini pa stane 140 din. Mnoge družine še vedno kupujejo mleko pri kmetih, a včasih prav nič ceneje kot v trgovini.

Preden so odborniki glasovali za spremembo stanarini, so jih primerjali z drugimi občinami. Končno so sklenili, da bo znašala posledje akontacija na stanarine 110 odst. sedanje cene. To pa velja le za stanovanja v novih blokih.

Vsi sprejeti odloki o cenah, maržah itd., določajo le zgornjo mejo, od samoupravnih organov posameznih delovnih organizacij pa je odvisno, če bodo znali poiskati možnosti za nižje cene.

A. ZELEZNIK

Matični urad Sevnica

Avgusta sta bila doma rojena 2 dečka. Poročili so se: Peter Lorenčič iz Sp. Porčič in Marija Kralj iz Blance; Jože Gradšek iz Kozlega in Rozalija Klakočar iz Sevnice; Marjan Senica iz Kovka pri Hrašniku in Terezija Zeleznik iz Križ pri Sevnici; Jože Puc iz Koluderja in Leopoldina Znidarič; Zdravko Dobrišek iz Cvetka Kajtič, oba iz Sevnice; Janez Koprivec iz Krmelja in Darinka Omejec s Senovega; Franc Zupančič iz Radeč pri Zidanem mostu in Joža Koren iz Loke; Helmut Kostajnik in Marija Zakšek, oba iz Sevnice; Friderik Predanič iz Zdol in Terezija Požun iz Sevnice; Stanislav Piznik in Sidonija Jerele, oba iz Sevnice.

Umrli so: Anton Jevšek, upokojenec z Dedne gore 57 let; Janez Teraž, oskrbovavec iz Impoljce, 65 let; Anton Prašnikar, oskrbovavec iz Impoljce, 61 let; Jernej Kolman, učitelj iz Drožanja, 86 let; Ignac Krnc, upokojenec iz Ledine, 62 let; Jože Milinarič, učitelj z Zigarskega vrha, 78 let; Lucija Štrbucl, upokojenka iz Sevnice, 90 let.

OBVELJALA JE BESEDA SKUPŠČINE

Na Razborju ne bo več 7. in 8. razreda

Na občinski seji so pred začetkom šolskega leta spet oživel mnenja za samostojnost razborske osnovne šole in mnenja za prešolanje otrok zadnjih dveh letnikov v Sevnico. Če bi bila ta šola bliže občinskemu središču, tega kamna spotike nikoli ne bi bilo, tako pa ljudje oklevajo med dvema možnostma. Staršem tam gori ne ka-

že zameriti, če bi raje pošiljali otroke v šolo bliže doma, prav pa je, da jih svet za šolstvo opozori na slabe strani takega šolanja. Večina je sprevidela, da je treba dati prednost boljšemu pouku v popolni osnovni šoli in tako so odborniki izglasovali obvezno prešolanje učencev 7. in 8. razreda v Sevnico.

Zjutraj se bodo ti učenci vozili v Sevnico z vlakom, nazaj pa jih bo do Brega prevajal avtobus. Skupščina je zagotovila reden enostranski prevoz skozi vse leto. Odborniki pričakujejo, da bodo starši pravilno razumeli njihov sklep, saj želijo z njim omogočiti otrokom izpod Lisce kar največ znanja in lažjo pot do poklica.

40 milijonov letnega prihranka v upravi

Občinska skupščina v Brežicah je z zmanjšanjem administracije odločno zaorala pot varčevanja pri trošenju proračunskih sredstev. Upravni aparat bo skrčila za 32 ljudi s tem pa bo na leto tihko

prihranila blizu 40 milijonov dinarjev. Nekaj uslužbencev je že odšlo, 20 pa jih je dobilo odpovedi 1. septembra.

Da bi prihranila sredstva, se je skupščina odločila tudi prenesti cestno službo na

sklad za vzdrževanje občinskih cest. Zaposlili bodo cestnega nadzornika, ki bo potem prevzel vso skrb za ceste v občini. Do sedaj je opravljal te dolžnosti Zavod za komunalne zadeve, vendar je bilo to zelo drago. Predstavniki občinske skupščine menijo, da bo nujno treba razmišljati o združitvi tega zavoda z obrtnim podjetjem Posavje in s servisiom krajevnih skupnosti. Poslovanje bo tako mnogo bolj ekonomično, občani pa bodo deležni cenejših uslug.

Bojsno - Globoko z avtobusom

Sklep občinske skupščine Brežice o ukinitvi osnovne šole v Bojsnem je pri ljudeh prvotno naletel na precejšnje negotovanje, zato se je nekaj zastopnikov staršev iz tega okoliša predzadnji ponedeljek oglasilo pri predsedniku občinske skupščine tov. Sepetavcu.

V razgovoru so navedli vse svoje pomisleke, vendar so potem le uvideli, da njihovi otroci s prešolanjem ne bodo prizadeti. Vsi šolarji bodo v novem šolskem letu

obiskovali popolno osemletko v Globokem, do koder se bodo prevažali s kombijem. Reden prevoz jim je zagotovila občinska skupščina.

Zdaj se bodo vaščani iz Bojsnega morali posvetovati o tem, kaj postaviti v izpraznjeno šolo. Na občinski skupščini so jim priporočili, da bi bilo dobro v teh prostori urediti kako šivalnico. Morda bi bila celo Konfekcija Lisca iz Sevnice pripravljena odpreti tam svoj obrat.

Borci iz Dobove na izletu

KO ZB je konec julija organiziral dvodnevni izlet za člane in aktiviste svojega področja. 47 nas je odpotovalo iz Dobove proti Bistrici ob Sotli, skozi Podčetrtek, Mestnjo, nato pa smo se ustavili v Rogški Slatini. Nato smo odpotovali proti Hočam.

BREŽIŠKE VESTI

Spretni šofer Tone nas je nato odpeljal na Pohorje. Mnogi so se z veseljem vozili z žičnico. Skoda je le, da zaradi megle nismo videli širše okolice. Nazaj grede smo si ogledali akvarij in nekatere zanimivosti v Mariboru. Odpeljali smo se do Gornje

Radgone, ker smo želeli videti mejno Muro. Preden se je zmrznilo, smo odpotovali proti Slatini Radnici, kjer nam je prizadeval inž. Anton Skvarc priskrbel prenočišče. Zgodaj zjutraj smo se naslednjega dne napotili v Kapelo, kjer nam je upravnik razkazal posestvo in nam razložil obdelavo, trgatve in prešanje, nato pa nas je odpeljal v klet, kjer spravijo 70 vagonov najboljših sort vina, ki ga sami pridelajo. Štirje delavci sprejajo dnevno 5 vagonov grozdja. Potem ko smo poskusili njihovo kapljico, smo odpotovali v Varaždin, si ogledali prekrasno pokopališče in spomenik padlim, nato pa smo se napotili v Zagreb in od tu nazaj domov. Vsi smo hvaležni upravnemu odboru, odboru, ki je izlet pripravil in tov. Skvarcu, ki nam je preskrbel prenočišče in nas popeljal po vzorno urejenem posestvu! P. V.

PEREČE: kdaj bo očiščen kanal v Jovsih?

Da bi povečali plodnost zemlje v Jovsih, ki je zdaj stalno pod vodo, ker se deževnica zaradi neočiščenega kanala ne more odtekat, so se 27. avgusta zbrali v kapel-

ski šoli posestniki najbolj ogroženih parcel, predstavniki občine inž. Kopinčeva in predstavnik Vodne skupnosti tov. Deržanič. Okrog 3,5 km dolg kanal je bil nazadnje očiščen leta 1938. Kaj pa danes? Občina nima dovolj sredstev, najem bagerja bi bil predrag, mladine in tečakov ni. Za čiščenje bi bila potrebna brigada 50-60 ljudi, ki bi delala 2 ali 3 mese-

ce. Precej je kriva občina, ki ni zahtevala od posestnikov, da morajo čistiti kanal. Zdaj je zato neuporabnih 400 ha površine, ki bi bila sicer dobrodošla za sejanje krmil. Na sestanku so se dogovorili, da bodo kanal očištili posestniki, ki bodo tudi posekali vrbe. Izkop bo odmerjen tako, da bo vsak očištil 18 do 20 m kanala. D. V.

Turist-biro v Brežicah

V soboto, 4. septembra, so se zbrali v novih prostorih Turist biroja v Brežicah predsednik ObS Milan Sepetavc, podpredsednik Franc Bukovinski, direktor SAP Ljubljana Bogo Dragar, njegov pomočnik Anton Igljč, predstavniki trgovine, gostinstva in turizma ter bodoča voditelj biroja tov. Toplišek in Strunjak. Tov. Toplišek je pozdravil vse prisotne in nato opisal 13-letno pot do uresničitve ideje o biroju ter se zahvalil ObS Brežice in ljubljanskemu SAP. Predsednik ObS je nato poudaril, da je to že drugi korak za razmah turistične dejavnosti v Brežicah: prvi je bil ureditev in razširitev Čateških toplic.

Po otvoritvi so si ogledali zbrani predstavniki in gostje še Čateške toplice, kjer so se pogovarjali o bodočem delu turistične zveze, društev in biroja. D. V.

Ne le graje - tudi pohvale!

Veliko pišemo o slabih cestah, le malo pa o dobrih. Grajali smo cesto Brežice-Sromlje, kjer je prvi del od Brežic do Dečnih sel, za katerega skrbi cestar tov. Pungerič, še kar dober, medtem ko je drugi del, za katerega skrbi tov. Kerin iz Silovca, v obupnem stanju. Tudi cesta iz Globokega v Pi-

sece bi bila v redu, če bi popravili vdrti rob cestišča pri 4. km. Kar tepa pa je cesta iz Brežic na Veliko Dolino, za katero skrbita cestarja tov. Hočevar iz Obrežja in tov. Barkovič iz Brezij. Ko bodo zaliti poškodovani asfalt na prvem delu cestišča, se bodo po tej cesti radi vozili izletniki na Mokrice.

NOVO V BREŽICAH

■ V PONEDELJEK JE PRAVILO MESTO na stotine šolarjev, ki so se ob začetku šolskega leta spet zbrali ob svojih razrednikih. Učence prvih razredov so spremljali na prvo pot v šolo starši. Po zboru v šoli so se mnogi šolarji z materami in očeti ustavili v knjigarni in papirnici, da bi nakupili najnujnejše šolske potrebščine. Z učbeniki je brežiška poslovalnica Državne založbe dobro založena, le s knjigami, ki so še v tisku, za sedaj ne more postreči.

■ TRGOVSKO PODJETJE KRKA BO MODERNIZIRALO staro non-stop poslovalnico, da bo tudi ta čimprej delala v sodobnejših pogojih. Na preureditev so mislili v podjetju že precej časa, vendar se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev niso prej mogli lotiti dela.

■ V MESTU JE ZACASNO ZAPRTA TUDI PRODAJALNA OBUTVE »PEKO«, kjer so zastavili delo zidarji. Trgovino bodo uredili znatraj in zunaj, da bo dobila privlačnejšo podobo. Z deli bodo morali pohiteti, ker se z jesenjo začneja povečano povpraševanje po obutvi za hladne dni.

■ Z UVELJAVITVJO ODLOKA o maloprodajnih cenah nekaterih živil sta ob brežiški pekarni spremenili prodajne cene kruha. Črn kruh je zdaj po 136 din/kg (prejšnja cena 140 din), bel kruh pa po 200 din/kg (prejšnja cena 204 din).

din, za endivijo zahtevajo 250 din, za krompir za 100 din. Cena jajc se počasi dviga in jih prodajajo že po 50 din.

Divji prašiči tudi v Dobravi

Zadnje čase so se tudi v Dobravi pojavili divji prašiči, ki povzročajo po okoliških njivah precejšnjo škodo. Najbolj uničujejo koruzo. Kapselski lovci se sicer trudijo, vendar doslej niso položili na dlako še nobenega ščetinarja. Kmetje upajo, da bodo lovci prašiče kmalu pregnali ali uničili, saj bo sicer veliko škoda na pridelkih.

Nove ugodnosti SAP Ljubljana

Tov. Rehar, zastopnik avtobusnega podjetja SAP je povedal: ko je urad za cene SRS dovolil, da so avtobusna podjetja dvignila cene za 20 odst., je naše podjetje sklenilo, da imajo na sedanje cene 20 odst. popusta na mesečne karte učenci in dijaki, delavci pa 10 odst. za obsestranske vožnje in 5. odst. za enostranske. Cena prevoza na senovški progji se ni dvignila.

Na račun „bolniške“: na poročno potovanje!

V zvezi z novimi gospodarskimi predpisi se je tudi kolektiv tovarne celuloze in papirja DJURO SALAJ v Krškem lotil intenzivnega iskanja notranjih rezerv na vseh področjih. Izostanki z dela predstavljajo enega izmed takih virov. — Izkoriščanje bolniškega staleža je za tako velik kolektiv zelo boleč problem, ki resno moti proizvodni proces, hkrati pa seveda tudi znatno povečuje proizvodne stroške.

O teh vprašanih je pred kratkim razpravljala tudi organ upravljanja, kjer smo slišali zanimiv podatek: v 7 mesecih letošnjega leta je tovarna izgubila 17.890 delovnih dni zaradi bolniških izostankov ali povedano še bolj domače: vsak dan je manjkalo na delu kar 85 članov kolektiva! To so ogromne notranje rezerve, ki jih bo treba čimprej vključiti v skupne napore za dvig proizvodnje. — Ustrezna služba v tovarni se ukvarja s kontrolo bolnikov in občasnih. Pri zadnjem obisku na terenu pa so bili njeni člani nad ugotovitvami začudenj, bolniki pa precej presenečeni. Kontrola je na domu obiskala 9 bolnikov. Zdravnik je tem ljudem prepovedal odhod z doma, saj so bili poslani domov na zdravljenje, a vendarle niso upoštevali zdravniških navodil. Kontrola je prišla v popoldanskem času, zato je »bolniki« niso pričakovali in so seveda pridno opravljali različna domača opravila. Eden izmed »težjih

bolnikov« jo je na račun bolniškega staleža mahnil kar na poročno potovanje...

Seveda je bilo potrebno ostro ukrepanje po internih predpisih podjetja. Sodnik za prekrške je kršilec predpisal še »dodatno zdravlilo«: po 7.000 dinarjev denarne kazni zaradi izigravanja sistema socialnega zavarovanja.

Da bi izgube dragocenega delovnega časa zmanjšali na kar najmanjšo mero, je organ upravljanja sprejel še nekatere druge sklepe: sistematične letne preglede zaposlenih bodo opravljal; poslej samo

v prostem času delavcev in uslužbencev; med delovnim časom nikomur ni dovoljeno, da bi kupoval zdravila ali hodil na kontrolni pregled, če je rekonvalescent; obratni in zobni ambulantni so priporočili, da proučita možnost za svoje poslovanje tudi v popoldanskem času; predlagal je stimuliranje zdravstvenega osebja v tovarni glede na bolniški stalež in pod.

Ce bodo vsi ti — in še nekateri drugi — sklepi uresničeni, bodo lahko proizvodni stroški v tovarni precej manjši. K. POVH

SPLOŠNO MIZARSTVO: rezerv je na pretek

Konec režijskih delovnih mest, režijski delavci pa v proizvodnjo — Dva pomožna čuvaja, en kurir in dva transportna delavca gredo v proizvodnjo — 18 odstotno povišanje osebnih dohodkov je treba opravičiti s storilnostjo — Nadure, ki so posledice bolniških, so precejšnje breme, zato bomo oboje kar najbolj zmanjšali

Analitični podatki o proizvodnji in ustvarjenem dohodku v Splošnem mizarstvu v Krškem ne kažejo slabo. Letošnji bruto proizvod bo v prvem polletju za približno 40 milijonov ali za 35 odstotok višji od lanskega, neto proizvod se bo povečal za 35 odst., celotni dohodek na enega zaposlenega je za 19 odst. večji, neto proizvod na enega zaposlenega pa za 19 odst. večji. Ob vsem tem je v kolektivu bilo v prvem polletju 129 zaposlenih, lani pa 113, kar pomeni, da je storilnost večja, če primerjamo število zaposlenih.

Surovine so se pred reformo, pa tudi po reformi podražile od 14 do 50 odst., tako da so materiali, ki jih uporabljajo v proizvodnji, zdaj za povprečno 20 odst. dražji. Del proizvodnje je potekal prej po individualnih naročilih raznih kupcev. Ti podjetje zdaj zapuščajo, ker morajo po novih predpisih pri ceni naročenih izdelkov plačati 20 odst. prometni davek.

Kolektiv je sorazmerno majhen, kljub temu pa se dobro zaveda, da bo treba poiskati notranje rezerve. To je prišlo do izraza pri povišanju osebnih dohodkov po nedavnih podražitvi osnovnih življenjskih potrebščin. Samoupravni organi so se odločili za 18 odst. povišanje osebnih dohodkov. Kritje za 10 odst. povišanje jim nudijo zmanjšani prispevki, kritje za preostalih osem odst. pa bodo morali poiskati sami. Rezerve za ta del povišanja so že našli.

Letos niso več nadomeščali teh, ki so podjetje zapustili, z zaposlovanjem novih. Poleg tega so se odločili, da bodo odvečna režijska delov-

na mesta zaposlili v neposredni proizvodnji. Dva pomožna čuvaja, en nosilec malic in kurir ter dva transportna delavca, skupaj torej pet ljudi, bo delalo v proizvodnji in tako kot vsi ostali ustvarjalo dohodek.

18. odst. povišanje osebnih dohodkov predstavlja 883.000 din na mesec. Nadomestili ga bodo z odpravo nadurnega dela, ki ga bodo zmanjšali na najmanjši del. Pri tem bodo pridobili 300.000 din na mesec. Zmanjšali bodo izplačilo presežkov na osebne dohodke, ki so jih na mnogih delovnih mestih ustvarjali z ohlapnim delom. Norme in akorde bodo popravili tako, da bodo v bodoče izplačevali na mesec za okoli 500.000 dinarjev manj presežkov kot doslej. Ze s tem bodo skoraj v celoti pokrili 883. tisočakov, za kolikor so se povečali osebni dohodki na mesec.

Precejšnje rezerve pa so v bolniških izostankih, ki so glavni vzrok nadur. Vsako-

gar, ki je bolan, mora v proizvodnji nekdo nadomestiti, zavoljo tega pa nastajajo nadure. Bolniški izostanki in nadure so se od lani na letos povečali. V prvem polletju lani je bilo 5,92 odst. bolniških in 9,92 odst. nadur, v letošnjem prvem polletju pa že 6,5 odst. bolniških in 6,5

VESTI IZ KRŠKE OBČINE

odst. nadur. Tudi bolniške bodo kar se najbolj da zmanjšali, saj bodo posamezne delovne skupine zavoljo tega že težje k izločanju špekulantov. Resno pa se bo treba pogovarjati o nesrečah pri delu, ker je večina teh nesreč na poti na delo in na povratku domov, torej izven proizvodnje. J. M.

Višji dohodki rudarjev odvisni od dela

Samoupravni organi Rudnika Senovo so že na več sejah razpravljali o konkretnih nalogah pri vključevanju v gospodarsko reformo. Ob tej priložnosti so proučevali tudi možnosti za povečanje osebnih dohodkov in predlagali spremembo nekaterih obračunskih postavk.

Jeli že več ukrepov: proizvodni plan mora biti v celoti dosežen, po možnosti tudi presežen; z racionalnejšo zaposlitvijo delovne sile in boljšim izkoriščanjem delovnega časa bodo rudniške storitve povečali za 3,3 odst. Razen vsega tega nameravajo izostanke z dela običajno zmanjšati, saj so izračunali, da bi lahko padli najmanj za 3 odstotke, če bi prišlo do boljšega sodelovanja z zdravstveno službo. Na vseh delovnih mestih bodo z materialom varčevali, prav tako bo uvedeno skrajnje varčevanje s proizvodnimi sredstvi. — Od vsakega posameznika v kolektivu je torej odvisno, če bodo navedene notranje rezerve omogočile boljše zaslužek. RADO KOZOLE

Marjan Kozina obiskal Glasbeno šolo

V sredo, 1. septembra, je bila v Glasbeni šoli v Novem mestu prva konferenca učiteljskega zbora v novem šolskem letu. Učitelji Glasbene šole so razpravljali o programu dela v šolskem letu 1965/66 v pogojih gospodarske reforme. Kljub dejstvu, da so bila tudi v preteklosti finančna sredstva, ki jih daje družba za glasbeno izobrazbo mladine v Novem mestu, priložno majhna in da je bil prispevek staršev tolikšen, da je šola lahko krila osebne izdatke ter najnujnejše materialne izdatke, je vpis v tekočem šolskem letu prav tolikšen kakor prejšnja leta. Šola bo tudi letos imela 150 učencev. Učiteljski zbor je sklenil, da bo razen osnovne glasbene izobrazbe mladine nadaljeval z delom glasbenih ansamblov, predvsem mladinskega orkestra, mladinskega pevskega zbora, skupinskih iger, harmonikarskega zbora in zabavnega orkestra. Zato bo potrebno pomnožiti oddelke za violino, čelo in kontrabas ter oddelke za pihala in trobila. Ker je močan priliv učencev na oddelke za harmoniko, bo šola poskušala s posvetovanji s starši in otroki presmeriti muzikalne in talentirane otroke na ostale instrumente, tako da bodo vsi vpisani učenci dobili ustrezen pouk.

Letos bo šola dala še več in še bolj kvalitetne interne in javne nastope svojih učencev. Tudi v Glasbeni šoli naj bo nenehna skrb kolektiva dati učencu čimveč znanja, ga usposabljati za čimkvalitetnejšo poustvarjalca glasbenih del in nuditi učencu široko glasbeno izobrazbo. Le tako bo šola lahko tudi v bodoče pošiljala na srednjo glasbeno šolo kvaliteten kader, ki se bo po šolanju lahko vrnil v našo občino in prevzemal odgovorna mesta v glasbeno vzgojnem delu v osnovnih in drugih šolah. V letošnjem šolskem letu sta se vpisali na srednjo glasbeno šolo v Ljubljani dve učenci, ena na oddelku za violino, druga na teoretsko učiteljski oddelku. Obe sta uspešno opravili sprejemni izpit. Tudi za prihodnja leta že pripravljajo šola posamezne učence za nadaljnji študij. S tem prevzema skrb za vzgojo učiteljskega kadra za glasbeni pouk na osnovnih šolah, saj se dobro zaveda, kakšno je pomanjkanje tega kadra v novomeški občini.

Šola želi vse bolj sodelovati z medobčinskimi zavodoma za prosvetno pedagoško službo z namenom, da nudi učiteljem, ki že poučujejo glasbo na osnovnih šolah, pa za to nimajo dovolj znanja, vso pomoč. Zato je šola pripravljena organizirati občasne ali

stalne tečaje, nuditi učiteljem pouk instrumentov, ki jih potrebujejo za vodenje pevskih zborov, in pouk v šoli ter organizirati predavanja o glasbenih predmetih, ki so najbolj potrebni za uspešno delo v razredu. Nadalje je pripravljena pomagati vsem šolam nižje in srednje stopnje v občini, da bo glasbeni pouk čim uspešnejši. Zato bo organizirala več posvetovanj z učitelji glasbe za pouk instrumentov, nauka o glasbi ter vodenje pevskih zborov.

V letošnjem šolskem letu bo šola ponovno organizirala zbor predšolskih otrok ter otrok prvega razreda osnovne šole. Pri organizaciji takšnega zbora bo šola sodelovala predvsem z otroškimi vrsticami v Novem mestu. Vpis v ta zbor je dnevno od 9. do 12. ure v pisarni šole.

Posebno svečan trenutek na konferenci pa je bil, ko je v sobo stopil Novomeščan, akademik, profesor in komponist Marjan Kozina. Na dnevnem redu je bila tudi točka: proslava 100 letnice rojstva umrlega novomeškega komponista Ignacija Hladnika. Proslava, ki jo bo organizirala Glasbena šola v Novem mestu, naj bi bila v marcu prihodnjega leta, ob obletnici Hladnikove smrti. S pomočjo profesorja Marjana Kozine je učiteljski zbor šole izdelal okvirni program proslave, ki naj bi obsegal odkritje spominske plošče na Hladnikovi hiši v Novem mestu, otvoritev Hladnikovega muzeja in razstave njegovih del, šola bi se preimenovala v »Glasbena šola Ignacija Hladnika« in bi prevzela stalno skrb za njegov grob. Vrhunec proslave bo koncert Hladnikovih kompozicij v eni izmed novomeških cerkev, najverjetneje v Kapitulju, kjer je komponist delal in živel. Koncert bi izvajali renomi-

rani slovenski umetniki ob sodelovanju novomeških ansamblov in solistov.

Profesor Marjan Kozina je bil na konferenci kar polni dve uri. Obljubil je vso pomoč šoli z željo, da bi šola v bodoče čimlepše uspevala. Zelen je, da bi v mestu zopet zaživelo tisto glasbeno življenje, ki je bilo, ko je še sam muziciral v Novem mestu. Poslovil se je z obljubo, da nas bo še kdaj obiskal, kadar pa ga bomo potrebovali, naj ga obiščemo, saj je največkrat na Trški gori. Šola bo v letošnjem šolskem letu organizirala javni nastop, ki bo posvečen kompozicijam profesorja Marjana Kozine. Nastop bo predvidoma v aprilu ali maju.

Tako čaka glasbeno šolo v letošnjem šolskem letu polno dela. Enoten sklep učiteljskega kolektiva je bil, da mora šola v pogojih splošne gospodarske reforme poiskati vse možne oblike dela, ki bodo doraščajoči mladini poleg splošne in tehnične izobrazbe, ki jo dobiva v splošno izobraževalnih šolah, nudile takšno estetsko vzgojo, kot jo potrebuje vsestransko razvit človek v socializmu.

E. JAZBEC

In končno — veliki trenutek! Mamica je spustila svojega nadebudneža iz rok in na šolskih stopnicah ga prevzema tovarišica učiteljica. Minile so brezskrbne ure pečenih gradov in lesenih sabelj, minilo je prvo poglavje nekega življenja... Nič manj kot otroci niso razburjeni starši: mama vrti ročaj na dežniku, očka pa prižiga že šesto cigareto — no ja, saj ne bo tako hudo...

Potujoči kino vas bo obiskal

Po poletnem premoru vas bo spet redno obiskoval potujoči kino Zavoda za kulturno dejavnost Novo mesto. Z obiski bo — po programu — začel 18. septembra. Program je že izdelan, verjetno pa je, da bo prišlo do nekaterih sprememb in izboljšav. Letos bomo lahko videli naslednje filme: Ana iz Brooklyna (barvni), Sedmo Sinbadovo potovanje (barvni), Kamikaze, Veridiana, Vse za smeh, Kozara, Nepoznana žena, Zvezda Rla (barvni), Nekate-

ri so pritekli (barvni), Solunski atentatorji, Ambiciozna (barvni), Dober dan, žalost (barvni), Rdeča jadra (barvni).

Večina filmov je v CS tehniki, zato že sedaj opozarjamo, da bomo obiskali le kraje, kjer bo tako predvajanje možno. Ali bodo filmi ali ne, je torej odvisno od lokalnih organizatorjev! Zavod se bo trudil, da bo potujoči kino obiskal kar največ vasi. Šf

Umrla je Marija Strniša

V Dol. Toplicah je umrla 91 let stara Marija Strniša. Pokopna je bila iz znane topliške družine, ki je mnogo let prevažala pošto iz Novega mesta in pozneje tudi z železniške postaje Straža. Bila je blaga žena in za njena leta je mnogo pretrpela. Ko pa si je pri padcu zlomila še nogo, je navzlic pomoči v novomeški bolnišnici niso mogli rešiti. Pokopali so jo na domačem pokopališču v Dolenjskih Toplicah.

D. G.

Nedolžnemu nož v hrbet

1. septembra zvečer so kolidvorsko restavracijo v Novem mestu zapustili PIONIRJEVI delavci Hasan in Muhamed Tridic in Mehmed Bečirović. Pred železniško postajo so se srečali z Mirkom Ravbarjem, 26, iz Mirne peči. Muhamed Tridic je tedaj potegnil nož in Ravbarja nekajkrat zabodel v hrbet. To je nasilnež storil brez povišja in brez vzroka. Ravbarja so odpeljali v bolnišnico.

Novomeška kronika

NA GRMSKIH DETELJSKIH pod gradom proti Regerci vasi se spasejo čudni zajci: na dveh nogah in z vrcami na ramah. Kar cele jase pušajo za seboj. Deteljo nabirajo v vrce in jo odnašajo domov. Rejci zajčkov z grmskega naselja (kjer neki je občinska inšpekcija?) bodo pač morali krmo pridelovati kje drugje, če nočejo, da bi jih prizadeli kakšni ukrepi lastnika.

PRAVILNO, DA NAJBOLJŠE čevapčiče delajo v gostišču na Loku. Za 400 din, kolikor velja porcija 9 čevapčičev s čebulo vred, se lačen lahko naje. Razveseljivo je tudi to, da cena po reformi ni narasla in je enaka že vse poletje.

KANDLJSKI VRTEC je pretekli teden otrokom iz vse soseske pripravil z malim kinom mnogo veselja. Na predstavo dveh barvnih diafilmov Zajček-zvonček in Juri Muri v Afriki je prišlo kar 165 otrok. Uprava vrtača bo zaradi tolikšnega zanimanja skušala organizirati še več kinopredstav za najmlajše. Da bi lahko kupili nove filme, računajo za vstopnico 20 dinarjev.

NA GLAVNEM TRGU, kjer gradi »Dolenjske sodobne trgovski lokal z nad 100 m² prodajne površine, dela lepo napredujejo. Po iz-

javi delovodje zidarska dela niso prav nič v zaostanku in bodo v določenem roku gotova, pač pa se boje, da bodo obrtniške storitve povzročale težave. Računajo, da bodo v dveh mesecih trgovino že odprli.

KOVČKE TORBICE in denarnice iz plastičnih mas so začeli pred kratkim prodajati tudi pri NOVOTEHNI. Za začetek izbira ni bila velika, ker pa se je pokazalo, da je kupačev precej, bodo čez nekaj dni dobili precej večjo pošiljko tega blaga. Razen torbic in kovčkov bodo prodajali tudi copate iz plastične mase.

TRZNICA v ponedeljek ni bila slabo založena, precej pa je bilo med gospodinjami jese zaradi jaje. Tokrat so kmetice zahtevale že 65 din za jajce, vendar so jih po tej ceni le malo prodale. Orehi so veljali 250 din, silve 150 din, krompir 100 din, fišol 200 din, pesa 180 din, grozdje 300 din, hruške 200 din, paradiznik 200 din, paprika 260 din, solata 250 din, čebula 150 din, kumare 100 din. Bilo je tudi dovolj rož, pletenin in lončarskih izdelkov.

GIBANJE PREBIVALSTVA: rodila je Ana Rukše iz Slakove ulice Stolpič 2 — Mihaela.

Spolzko Karteljevo

Kar čudno bi bilo, če ne bi imeli na priključku avtomobilske ceste v Karteljevem vsaj vsak teden eno nesrečo. Minule dni so bile tri. 2. septembra zjutraj je z nepravilno speljanega priključka zaneslo Staneta Osolnikarja iz Preške pri Medvodah, ki je z osebnim avtom zapeljal čez rob cestišča in se prevrnil. 3. septembra bi skoraj enaka usoda doletela Mijo Muhica, ki je z osebnim avtom samo porušil prometne znake, dobro uro zatem pa je na tem mestu zaneslo dva tujca, Herberta Schmidta iz Avstrije in Rada Škedlja iz Nemčije, ki sta vsak v svojem vozilu pripeljala na priključek. Škodo obeh dni cenijo na 350.000 dinarjev. — Ker nesreče na tem nepravilno speljanem priključku niso redke, bi bilo za DOZ boljše, ko bi sam prispeval sredstva in dal urediti cestišče!

Padel z brvi in utonil

60-letni upokojenec Anton Jaršin iz Čateške gore je 21. avgusta padel z brvi in utonil v potoku Grašici, kjer je bila voda globoka le kakšnih 15 cm. Nesreča se mu je pripetila, ko se je vinjen vračal domov.

Šolska vrata spet na stežaj...

V ponedeljek zjutraj so se spet odprla šolska vrata in po mestu je bilo živahno kot že lep čas ne. Okrog tri tisoč otrok se je spet vrnilo na svoja »delovna mesta«, od tega jih je 170 letos prvič prestopilo šolski prag...

V razgovoru z upraviteljico osnovne šole »Kajta Rupena« tovarišico Nado Gostič smo izvedeli, da imajo samo na njihovi šoli letos 1450 učencev, ki so razporejeni v 45 oddelkov. Pouk bo v tej šoli tudi letos tekel v dveh izmenah (od 8. do 13.10 in od 13.20 do 18.25), saj je šola iz leta v leto premajhna za naraščajoče potrebe. Tudi letos so morali odkloniti precej prvošolčkov, ker jih nimajo kam dati. Odprli so pet

prvih razredov, bilo pa bi jih še za dva, če bi vpisovali tudi februar in marec 1959! »Ze tako je pri nas cela karsarna!« pravi tovarišica Gostičeva.

Primanjkuje jim predmetnih učiteljev, že pet let pa se zaman bore, da bi dobili psihologa in socialnega delavca, ki bi bila v tako veliki ustanovi nujno potrebna. Učenci so prikrajšani tudi za kabinetni pouk ter za delo v krožkih in podmladkih, saj niti za vlakarje nimajo primernega prostora. Tudi ena telovadnica je za toliko otrok premalo.

Gradnja nove šole v Kandiji (ali Bršlinu) pa se bo po načrtih pričela šele leta 1970. Da bo do takrat seda-

nja lahko zadostila vedno večjemu prilivu otrok in nudila zadovoljivo izobrazbo — pa je skoraj težko verjeti...

Včasih so delali strešno opeko

Gradbenega materiala pri nas prav rado zmanjkaje, zato ni nič čudnega, če imajo ljudje, ki gradijo hiše, veliko težav pri nakupu strešne opeke. V mislih imamo glinasto strešno opeko z dvojno zarezo. Zelo draga je in težko jo je dobiti. K visoki ceni gotovo precej pripomorejo tudi prevozni stroški, saj jo vozijo k nam od daleč. Včasih, še pred vojno, pa so praj takšno opeko delali v neposredni bližini Novega mesta, v opekarni »Dolopa« v Prečni. Opeka je bila izvrstna, razmeroma poceni in vedno je bilo dovolj. Prečenska opekarna je zdaj opuščena, po vojni pa v njej niso nikdar delali takšne opeke. Čudno in nerazumljivo je, da ne bi zmogli zdaj tega, kar je bilo nekaj samo po sebi umevnega v predvojnem času. Morda pa bi se le našel način, da bi to tako iskano opeko začeli spet izdelovati? Upajmo, da bo obe-tajoča se gospodarska reforma spodbudila k takšnemu razmišljanju!

SLAVKO STINE

Kure in zajci v nevarnosti!

V Dol. in Gor. Mraševem grozi čudna kuga zajcem in škuram. Za kaj pravzaprav gre, lahko preberemo v dopisu, ki ga objavljamo v skrajni obliki:

»V teh vaseh so pred nedavnim ustanovili samopostrežni kolektiv. Kolektiv dela samo ponoči in sicer v hlevih in kurnicah. Članj so mladi, toda marljivo. Kure in zajci so v precejšnji nevarnosti, da izumro. Ali ni srčno za mladino in njene odgovorne starše oziroma vzgo-

jitelje, ki dovoljujejo otrokom, da počenajajo vse po svoji volji, razen tega pa jih še zagovarjajo! Zelja je, da to ve tudi javnost.«

Okradena župnijska kurnica

V noči med 4. in 5. septembrom je neznanec vlomil v kurnico župnišča v Šmihelu pri Novem mestu in odnesel sedem kokoši. Za storilcem poizvedujejo.

Merjenje moči gozdnih delavcev

Delavci Gozdnega gospodarstva Novo mesto so se pomerili na drugem tekmovalju v Podturnu — Tovariši Štrumbelj, Bobnar in Bukovec iz Straže in Podturna bodo predstavniki naših gozdnih delavcev na republiškem tekmovalju prihodnji teden v Kamniku

V soboto, 4. septembra, se je v Podturnu zbralo na jasi pred volino imenovano »jazbinsko« precejšnje število gozdnih delavcev, gozdarjev in tudi nekaj gledalcev, ki jih je pritegnil oglašujoč ropot različnih motornih žag. Muhabo vreme, ki je že nekaj dni nazaj nagajalo, se je tega dne zvedrilo in tekmovalje se je odvijalo nemoteno.

Na tekmovalnem prostoru se je zbralo 13 tekmovalcev: iz GO Straža 6, iz GO Podturn 4, iz GO Novo mesto 2 ter iz GO Črmošnjice 1 tekmovalec. Pred začetkom tekmovalja je bilo čutili napeto vzdušje. Ta si je brusil sekuro, oni je vžgal motorčko, pritiskal na

plin in poskušal kako reže veriga. Sodniki so prav tako mrzlično pripravljali vse potrebno in se posvetovali o načinu merjenja časa, ocenjevanja napak itd. Potem ko so bile izrezane startne številke, je zbranim spregovoril direktor inž. Janez Penca. Poudaril je pomen tovrstnega tekmovalja, ki zahteva od gozdnega delavca hitrost in spretnost pri izdelavi gozdnih sortimentov, hkrati pa naj bi bilo tradicionalno tekmovalje prilika, da se med seboj pomerijo najboljši.

Vsak tekmovalec je moral preizkusiti svoje znanje v osmih disciplinah:

1. podsekovanje debela s sekuro,

2. preciznost zadevanja s sekuro, 3. enostavni rez s motorno žago, 4. kombinirani rez s motorno žago, 5. zasek debela z motorčko, 6. podžaganje debela z motorčko, 7. zlaganje in sortiranje celuloznega lesa, 8. nakladanje bukovega celuloznega lesa ali zimsko lupljenje iglavcev (na izbiro).

Pri vsaki od navedenih disciplin se upošteva čas, v katerem je delo opravljeno in kvaliteta opravljenega dela. Čas in kvaliteta točkujeta po posebnem pravilniku, ki velja za lovrstna tekmovalja v republiškem in zveznem merilu.

Posamezni tekmovalci so v celokupnem plasmaju dosegli naslednje rezultate:

1. Štrumbelj Janez, GO Straža 543 točk, 2. Bobnar Alojz, GO Podturn 525 točk, 3. Bukovec Ivan, GO Straža 504 točke, 4. Murn Franc, GO Podturn 457 točk, 5. Petan Alojz, GO Podturn 436 točk, 6. Mavsar Jože, GO Podturn 419 točk, 7. Vidic Matija, GO Straža 418 točk, 8. Pekolj Alojz, GO Straža 383 toč, 9. Mrvar Slavko, GO Črmošnjice, 368 točk, 10. Skufca Anton, GO Straža 340 točk, 11. Bukovec Jože, GO Novo mesto 343 točk, 12. Avguštin Domine, GO Straža 342 točk, 13. Blažič Janez, GO Novo mesto 324 točk.

Po končanem tekmovalju je predsednik upravnega odbora GG Novo mesto inž. Konrad Mehle razglasil rezultate in razdelil prvim petim plasiranim tekmovalcem denarne nagrade. Pri tem je posebno pohvalil Matijo Vidica iz GO Straža, ki se je kljub svojim 55 letom starosti pomeril z mladimi sodelavci in zasedel 7. častno mesto. Na predlog sodniškega zbora mu bo za njegovo postrvovalno prizadevanje sindikalna podružnica GO Straža podelila posebno nagrado. Tovariši Štrumbelj, Bobnar in Bukovec, ki so zasedli prva tri mesta, se bodo udeležili republiškega tekmovalja, ki bo 11. in 12. septembra v Kamniku.

JOZE PETRIČ

UMOR

V kočevski občini so doslej znane tri podzemne jame, v katerih so človeške ribice. Nobena teh jam pa ni zavarovana. Že na nekaj sejah Turističnega društva so govorili o zavarovanju te prirodne znamenitosti. Znano je namreč, da nekateri tujci človeške ribice iz kočevskih jam odnašajo celo v druge države.

Človeške ribice: po 5 dolarjev

Neki domačin je na potovanju po inozemstvu opazil tudi reklamo za človeško ribico iz »Postojne - Italija«. Vendar pristimo to očitno pomanjkljivo nemško znanje zemljepisa (ali morda smisel za reklamo). V razgovoru z lastnikom ribice je naš turist zvedel, da je ta ribica pravzaprav s Kočevskega in da so take ribice pri njih včasih naprodaj po 5 dolarjev...

Uslužbenci hotela Pugled so marsikatero leto opazili, da imajo njihovi gosti v hotelskih sobah včasih v posebnih vedrih človeške ribice. Nekoč jih je nekdo skušal prešteti. Našel je do 200, potem pa je s štetjem prenehal. Doslej še nihče ni točno zvedel, kam vse so po bolj ali manj tajnih kanalih potovale kočevske človeš-

ke ribice in koliko jih je že odšlo na pot brez vrtnitve.

Ribice - velikanke

Posebnost človeških ribic na Kočevskem je, da

tva (med njimi dva jamarja in gozdarski inženir, ki je že večkrat sodeloval pri geoloških oz. speleoloških raziskavah) k jami v Mestnem logu, da bi ugotovili, kaj bi pod-

mo, ki je zelo kratka, v njej pa še vedno nastajajo kapniki. Ko so prišli do ožjega dela jame, od koder se je treba do konca jame (kjer je tudi voda s človeškimi ribicami) skoraj plaziti, sta pot nadaljevala le dva. Opremljena sta bila z vrvmi in svetilkami. Drugi so se vrnili pred jamo in čakali oba jamarja. Po nekaj deset minutah sta se vrnila in sporočila:

— Zaščita ni več potrebna — vse človeške ribice so mrtve!

Kako se je zgodil ta zločin nad naravo? Uradnih oz. raziskav o pogini človeških ribic še ni. Po domnevi pa so ribice poginile zato, ker so se zastrupile z gnojnico. V jami pa je prišla gnojnica, ko so pred kratkim v Kočevju čistili greznice, gnojnico pa odvažali nekam na območje Mestnega loga. Svet je tu kraški in gnojnica je po podzemskih razpokah pritekla tu-

di do jame s človeškimi ribicami.

Oba jamarja sta videla v jami le mrtve človeške ribice. Izven vode jih je negibno ležalo okoli 30. Vse so imele rdeče škрге. Vprašan je, če se bodo v tej jami človeške ribice še kdaj zaredile, saj ni dosti verjetnosti, da je ostala še kje kaka živa.

Smrt, samo počasnejša, pa grozi tudi človeškim ribicam v eni izmed obeh preostalih kraških jam. Ugotovljeno je namreč, da trdota vode v jami iz leta v leto narašča in je danes že 6-krat večja, kot je normalna. So vzrok industrijske odplake? Tega ni še nihče ugotavljal.

Mar se po vsem tem ne vsiljuje kar sama misel, da pri nas ne znamo varovati prirodnih lepot in redkosti — in da jih morda kmalu niti ne bo treba več varovati, ker jih več ne bo...

JOZE PRIMC

Kočevske človeške ribice v Nemčiji - Nad 200 človeških ribic v hotelski sobi - Vse mrtivo v jami v Mestnem logu, kjer ni več kaj zaščititi! - Tudi drugod v kočevskem podzemlju grozi smrt - Tujci znajo ceniti naše bogastvo, mi pa ne!

so v vsaki jami drugačne. Največje so v jami v Mestnem logu, ki so dolge celo 30 in več centimetrov. Človeške ribice so že sicer redkost na svetu, tako velikih pa menda ni nikjer več. Prav zaradi tega je turistično društvo sklenilo na zadnji seji takoj zaščititi kraško jamo v Mestnem logu, kjer je največ človeških ribic, pa tudi največje so.

Zaščita ni več potrebna

Ze dva dni po seji (28. avgusta letos) je odšlo 7 članov turističnega druš-

vzeli za zaščito jame in človeških ribic. Predvsem so nameravali ugotoviti, kako velika železna vrata bi bilo treba postaviti na najožjem delu jame, da bi preprečili krajo ribic.

Vsa skupina je šla v ja-

»Za pice i jelo - 14.000 dinara...«

Na dan so prišle nepravilnosti v Invalidskem zavodu ROG v Novem mestu

Govorice o nepravilnostih v Invalidskem zavodu ROG v Novem mestu so spodbudile občinsko skupščino, da je naložila službi SDK, naj v zavodu opravi pregled. Na dan so prišle stvari, ki dokazujejo nesposobnost direktorja Branka Derganea kot upravnega vodje ter diše po gospodarskem kriminalu. V letošnjem polletju je imel zavod napram kupcem za 16 milijonov din zapadlih terjatev, za 4 milijone zaloge neidočih surovin, za 30 milijonov zaloge neidočih izdelkov, za 42 milijonov din upnikov, pri tem pa je v prvem polletju ustvaril za vsega 79 milijonov din plačane realizacije. Med dolžniki je več zasebnikov, ki so jemali izdelke na up, pa jih niti v dveh letih še niso plačali; mednje šteje tudi direktor Derganc s svojimi sorodniki. Direktor je jemal večje predujme na potne stroške, pa jih nato obračunaval z ra-

čunčki raznih gostinskih podjetij. Med njimi je tudi račun, na katerem je napisano: »Za jelo i pice - 14.000 dinara...«

Pod težo dejstev je direktor Branko Derganc sam dal odpoved na svoje delovno mesto. O zadevi bomo obširneje še poročali.

SPOR MED OČETOM IN SINOM

Oče hoče otroka, sin doklado

Ze dalj časa sta sprta Miha Brajdič z Ruperč vrha in njegov sin Marjan. Do spora je prišlo zaradi tega, ker se ne moreta sporazumeti, komu pripada sinova hči, mala Marjanca, ki je stara devet let. Ko se je Marjan Brajdič pred nekaj leti ločil od prve žene Matilde (Valčke), je bila hči Marjanca dodeljena njemu. Otok je bil bolj slabega zdravja in sta njegovi stara mama in teta Tončka prebedeli pri njem nešteto noči. Oče Marjan prva leta ni maral Marjanca. »Če nimaš matere, tudi očeta ne potrebuješ,« je govoril. Staremu očetu in njegovi ženi pa se je otrok zasmilil. Vzela sta ga k sebi, zanj skrbela in ga vzgojila tako, da je zdaj dekletce za vzor med ciganskimi otroki. Marjan Brajdič se je drugič po-

ročil in ima iz tega zakona tri otroke. Pred kratkim se je spomnil, da bi mu Marjanca lahko pazila na mlajše otroke, pa jo je hotel vzeti k sebi. Ker ni šlo zlepa (stari oče Miha je Marjanca vzljubil), se je Marjan poslužil sodišča in vložil tožbo proti očetu. »Ne boš ti dobival mojih doklad!« je tedaj rekel. Na sodišču je na starčevo radost zmagal razum in Marjanca je spet tam, kjer ji je bilo vedno dobro. Zdaj bo šla v drugi razred osnovne šole, se pridno uči in rada uboga. Dedek ji je obljubil tudi del stanovanjske hiše. Razen tega ji dal dvakrat toliko, kakor je vredna doklada, ki jo dobi za Marjanca. Rad bi dokazal, da mu ne gre za doklado, kot sinu Marjanu, temveč za otroka, četudi mu je samo stari oče.

KONTROLA V HIŠI

NESREČE

Nesreča pred Lovcem
Na slabo preglednem cestnem ovinku pri gostilni LOVEC v Dolenskih Toplicah sta se 31. avgusta trčila osební avto Fiat 1300 (voznik Matjaž Kuzma) in avto-bus. Gmotno škodo cenijo na 50 tisočakov.

Sezonca pada s prikolice

Na cesti pri Občicah se je 1. septembra ob 19.20 odrgala traktorska prikolica, na kateri je bilo 2.000 kg sveže otave in sezonca Sulejman Brkič in Abad Zdenkovič. Pri padcu sta se delavca hujše poškodovala in so ju odpeljali v bolnišnico. Traktor, od katerega se je odpela in se prevrnila prikolica, je vozil Franc Turk iz Podhoste.

Vozil prehitro in vinjen

3. septembra zjutraj se je v Ko-roški vasi prevrnil z osebnim avtomobilom Vinko Dolenc iz Novega mesta. Škode je za 450.000 dinarjev. Voznik je vozil prehitro in vinjen in ni speljal ovinka.

Libanonec v škarjah

Na avtomobilski cesti pri Drnovem je libanonski voznik osebnega avtomobila Mercedes 180 Starkis Dick Parmatian 3. septembra dopoldne nameraval prehiteti tovornjak, pa je prišel v škarje med tovornjak in vozilo, ki je pripeljal naproti ter trčil v tovornjak.

Volkswagen naletel na skalo

Nesrečo je imel 3. septembra ob 20.15 na avtomobilski cesti pri Bliču Dortmundčan Michael Schreff, ko je z osebnim avtom naletel na skalo, ki se je zvalila na cestišče. Škode je za 500.000 dinarjev.

Zemunčan trčil v tovornjak

Tovornjaku Cestnega podjetja iz Novega mesta je 3. septembra na avtomobilski cesti pri Dobruški vasi zmanjkalo goriva, zato ga je voznik Anton Plut ustavil na cesti. Krato Džukič iz Zemuna, ki se je v osebnem avtomobilu pripeljal mimo, je Plutovo vozilo prepoznalo opazil in se vanj zaletel.

Džip podrl kolesarja

Vojaški šofer Slobodan Bogosavljević je na cesti v Bršlinu 3. septembra ob 11. uri pri prehitovanju prišel v škarje in podrl kolesarja Franja Hrovata iz okolice Bregane. Hrovat si je zlomil roko in so ga odpeljali v bolnišnico.

Mopedist zrušil delavca

Na Zagrebški cesti v Novem mestu je mopedist Franc Čulin iz Smolenje vasi 4. septembra okrog poldne podrl delavca Ivana Janežiča. Janežiča, ki je dobil hude poškodbe na glavi (pretrtes možganov), so odpeljali v bolnišnico.

Tratar preprečil Tratarja

Motorist Zvonko Tratar iz Gor. Jesenice se je 4. septembra zjutraj peljal proti Mirni, v Prelesju pa mu je zaprl pot vprezni voz Dušana Tratarja iz Rakovnika, ki je pripeljal z neprednostne ceste. Motorist je močno zavrl, padel in si poškodoval roke. Škoda so ocenili na 30.000 dinarjev.

Neuspešno prehitovanje

Med prehitovanjem konjske vprege se je Anton Križ iz Novega mesta na Cesti herojev v Novem mestu 5. septembra zaletel v dostavni avto, ki ga je naproti pripeljal Tone Marlin iz Irče vasi. Na vozilih je za 800.000 dinarjev škoda.

JOSIP JURČIČ Hči mestnega sodnika

»Kaj ste tako zamaknjeni, Helena?« vpraša Simon.

»Kaj bi radi?« pravi Helena ne ravno prav prijazno.

»No, zdaj vam lahko razložim, kako je bilo in vse. Le tu se usedite, malo lepše me pogledite in poslušajte. Oh, ko bi vedeli, da me tako zbode, kadar me tako hudobno pogledate — «

»Pustite me vendar zdajle,« pravi deklica nejevoljna, »glava me boli.«

»Glavica vas boli? Ko bi vam jaz mogel pomagati, iz srca bi rad. Pa zakaj ob soncu skozi okno gledate? To ni prav, še bolj boste bolni. Da, ko bi vam mogel pomagati, rad bi. Še svojo zdravo glavo bi vam za ta čas posodil in bi vašo bolečo vzela in prav rad bi trpel, ko bi se dalo zamenjati.«

»Lepo vam zahvalim za tako zameno. Vaše glave ne bi nosila še ponoči ne!«

To je bilo pa Simonu Grniščaku vendar preveč. To je bilo zadosti jasno povedano, da ga ne mara. Zalosten pobesi glavo in, ko se mu celo debela solza prikrade v oko, obrne se in gre meni nič tebi nič naravnost iz sobe.

Helena je spoznala, da je nepremišljeno poštenjaka preveč razžalila, zato ga je klicala, naj ne odide tak, da mu ima še nekaj povedati itd. Ali dasiravno je bil zdaj njen glas skoro mehak in nežen, Simon ga ni poslušal, zaprl je durj za seboj in naglo stopal po stopnicah dol. Deklica je slišala, da ga je na stopnicah njen oče vabil, naj ostane do poldne pri njem,

pa Grniščak tudi svojega prijatelja in namišljenega očeta ni poslušal.

»Kaj si mu storila?« vpraša sodnik hčer, stopivši v sobo.

»Nič!« odgovori ona, toda na rdečem licu in po-bešenem očesu se je bralo, da laže.

Sodnik je nekaj časa molčal, potem pa dejal:

»Helena, Helena, povem ti naravnost, da nisem zadovoljen s tvojim obnašanjem proti Simonu. Jaz ti ga ne bom vrival, ali spoštovati ga moraš vsaj kakor mojega prijatelja. Dasi ti bom pustil lastno voljo v tej zadevi, vendar ta lastna volja tudi ne sme biti brez mej. Zato moram skrbeti kakor tvoj oče, ki bo odgovor dajal od tvoje sreče ali nesreče. Prav z nejevoljo sem danes zapazil, da me ne ubogaš. Odzdravila si onemu potepilnemu in malovrednemu Cirianiju, dasi sem ti prepovedal, da ga nimaš pogledati.«

»Kaj morem zato, če me pozdravlja?« pravi deklica. »In tega tudi ne morete reči, da je malo vreden. Jaz ga ne branim, nimam ga za kaj, ker mi je malo ali nič mar — «

Nejevolja zbere očetu obrvi vkup.

»Deklica,« pravi, »jaz vem, kaj govorim in nika-kor ne morem razumeti, kako si upaš moje besede popravljati. Ravno s tem si se izdala. Pa to ti povem in bodi preverjena, da sem bom tudi držal tega, kar pravim: dokler bo z enim prstom tvoj oče gibal, dotlej ne boš z le-tem človekom besede govorila. Če zdaj ne spoznaš, da hočem samo tebi, ne sebi dobro, spoznala boš kasneje.«

Deklico zalijo solze, objame očeta in pravi: »Ne jezite se nad menoj, oče, ničesar ne bom storila, kar bi vam ne bilo po volji.«

III.

»Koliko nas je: eden je Sušnja, Pirh je eden, to sta dva, jaz sem eden, smo trije, Kolček štirje, vsi smo vkup, kaj nismo?«

»Ze tolikanj sem se ponižal, da sem si na prvo prizadeval, njega pridobiti. Ali stari »cerberus« je koj vedel, kaj bi rad. Zabodel bi ga bil na mestu, kakor se je proti meni obnašal. Zdi se mi, da si je izbral zeta, debeloglavega kramarja, kislega obraza. Ime sem že pozabil, pošten jezik ga še izgovoriti ne more.«

»Kaj pa deklica? Ali ste si njo pridobili?«

»Vsa! menim, da sem jo, če vse moje znanje ženske nature ni piškavo. Ko bi le starca ne bilo, potem bi smel upati nekaj sladkih uric.«

»Le čakajte, bova že naredila, da bo dobro. Jaz svojim prijateljem rad pomagam, seosebno bom vam v tej reči, ker si morem misliti, da tega sodnika ne bo nobena reč bolj jezila. Da vam lahko pomagam, tega se bodele kmalu prepričali. Kaj je nam zato, če starega tako ali tako ukrotimo za nekaj časa, postavim, če ga vtaknemo v kako luknjo, da ne bo nekaj dni sonca videl. Potem bo krotek in obljubil bo marsikaj.«

Med tem pogovorom je bil trop jezdecev že precej daleč od sodnikove hiše odjahal.

Helena, ki je bila zopet k oknu pristopila, spremijala je jezdece z očmi, dokler se niso skrili za ogrom. In še potem je dolgo dolgo slonela na oknu. Pač so morda lepe sanje rojile po njeni glavici, srce je hrepenelo po nečem, po neki sreči, ki ni bila sreča, domišljija si je slikala podobo, lepo podobo! Uboga deklica, ki sveta ne poznaš, ki ga meriš po merilu svojega dobrega srca, ki neizkušena meniš, da v lepi vnanji podobi mora prebivati blaga duša! Zakaj ti ni bilo dano slišati nekaj besedi in kako drugače bi bila sanjarila!

Nikdar se Heleni ni bolj sitno zdelo, da pride Simon k njej, kakor ko je slišala v tem hipu za hrbotom njegov glas, ki ji je bil seosebno zdaj zopern, dasi si je Grniščak gotovo prizadel ogovoriti jo, kar je najlepše znal.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 10. sept. — Dan mornarice
Sobota, 11. septembra — Milan
Nedelja, 12. septembra — Silvin
Ponedeljek, 13. septembra — Filip
Torek, 14. septembra — Zdenko
Sreda, 15. septembra — Nikodem
Četrtek, 16. sept. — Ljudmila

ČESTITKA

Dragi hčerki in sestri Jožici Brezarjevi iz Hmeljčica pri Mirni peči želijo na novi življenjski poti obilo sreče mama, ata, sestra Mici, bratje Polde, Milan in Stane z družino.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi našega nepozabnega očeta, starega očeta in strica

ALOJZA HOČEVARJA

upokojenca se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so našega očeta pospremili na zadnji poti in mu poklonili venca. Zahvaljujemo se gospodu župniku PGD Krmelj in PDG Sentjan, društvu upokojencev, pevcem za zapeto žalostnico in govorniku za poslovitne besede

Zalujoči: sin Martin z ženo in vnuki Zvonka, Milena, Ciril, Ljilje in ostali. Krmelj, Hraštnik, Ljubljana

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega očeta

JOŽETA PIRCA

se najiskrenejše zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter uslužbenecem zdravstvenega doma Krško, ki so ga tako številno spremljali na njegovi zadnji poti, ga obsuli s cvetjem ter izrekli sožalje. Najtopleje se zahvaljujem osebjem kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto za požrtvovalno zdravniško pomoč in moralno oporo med boleznijo. Vsem, prav vsem iskrena hvala! Zalujoča žena z otroki.

Ob bridki izgubi naše drage tete

MARIJE STRNIŠA

iz Dol. Toplice se najlepše zahvaljujemo stremnemu osebjem in zdravnikom kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto za vso skrb in nego. Družine Strniša, Smolnik in Matko iz Dol. Toplice.

Ob izgubi najdražjega očeta

JOŽETA HOTKA

z Vrhja se zahvaljujemo darovalcem cvetja, vencev, godbi, pevcem, duhovniškoma, dr. Nemethu, dr. Rajnerju in vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti. Zalujoča žena Terezija, sinovi Jože z ženo Angelo, Tone in Ivan z družinama, hčerka Ivanka, zet Ceško, vnuki Jožek, Ivan in Branko ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

PRODAM enostanovanjsko hišo z vrtno v Zalogu 12 pri Skočjanu. PRODAM ali dam v najem hišo z mlinom v Bučki pri Skočjanu pod pogojem, da jo kupec brezplačno vzdržuje pred razpadom. Naslov v upravi lista (787/65).

FIAT 600 UGODNO PRODAM. Ogled od 14. ure dalje: Majde Šilc 9, Novo mesto.

PRODAM MOPED na dve prestavi. Naslov v upravi lista (782/65).

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00 ure.

PETEK, 10. SEPTEMBRA: 8.05 Zabavni zvoki. 9.30 Slovenske narodne pesmi. 10.15 Vedre melodije. 10.35 Naš podlistek — S. Maughman: Nepremagljivi. II. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Pesni Pavla Sivica in Marijana Lipovška pojeta sopranistka Zlata Ognjanović in basist Zdravko Kováč; pri klavirju avtorja. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Jože Španring: Enostavnejša ocena vrednosti pridelka silazne koruze. 14.30 Koncertirajo pihalna in trobala. 15.25 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Rovlja slovenskih vokalnih solistov, ansamblov in orkestrrov. 20.00 Lahka glasba. 21.00 Četrtek ure z ansambлом Jožeta Privška. 21.15 Oddaja o mrtvu in pomorščakih. 22.10 Po svetu jazza.

SOBOTA, 11. SEPTEMBRA: 8.05 Domače pesmi in napovedi. 9.25 Uspehi glasbenih sol. 9.40 Igrajo vam godbe na pihalno. 10.15 Pesmi in plesni jugoslovanskih narodov. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Scene iz Verdijevega »Trubadurja«. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Dore Bernot: Pravi čas obiranja jabolk. 14.05 Glasba z vzhoda in s severa. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05

PRODAM rabljeno kuhinjsko opremo in otroško moško kolo. Ferkolj, Sokolaka 2, Novo mesto. PRODAM višeco omaro in delovno mizo. Ogled vsako popoldne od 15. do 16. ure. Kočevar, Ragovska — blok IMV, Novo mesto. PRODAM 300 kg cvetličnega medu. Naslov v upravi lista (786/65). ZARADI SELITVE PRODAM stikalnico, sejalnico, vprežno kosilnico, obračalnik, živalni stroj, pohištvo in deske. Franc Mrgole, Gmajna 37, Raka pri Krškem. BARVO za fasado in teraco ploščice dobite v KZ KRKA — trgovina Straža. Se priporočamo!

CENIK: vsak oglas do 10 besed — 900 din, vsaka nadaljnja beseda 100 din. Za naslov v upravi lista: približek 100 din. — Redni zasebni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih, oamrtnicah, zahvalah, preključih in podobnih objavah 20 % popusta.

PESEK VSEH VRST, najboljše kvalitete dostavim na vagon Ivančna Gorica ali Višnja gora. Ne željo pripeljem na dom. Cene zelo ugodne. Ponudbe na Dolenjski list pod šifro AVTO-PREVOZNIK.

STANOVANJE ODDAM pri avtobusni postaji v Dobrovi št. 40, p. Skočjan.

ODDAM SOBO v Novem mestu. Naslov v upravi lista (790/65).

PRIDNEMU IN POSTENEMU DEKLETU oddam sobo za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista (793/65).

OPREMLJENO SOBO oddam moškemu. Novo mesto, Partizanska št. 19.

FANTA ZA POMOČ v mlino potrebujem. Zglasite se pri Vukčević — mlin Globočice — Kostanjevica na Krki.

PIANINO KUPIM ali vzamem v najem. Naslov upravi lista (788/65).

GOSPODINJA, ki ima veselje do lepših sob in roč in ki rada potuje z avtomobilom, dobi službo pri vdovcu brez otrok. Plača po dogovoru. Naslov v upravi lista (792/65).

LASTNIK, ki je 6. septembra 1965 pozabil gumijaste škornje in moški dežnik, naj se zgleda v Radio servisu Novo mesto.

UGODNO PRODAM pralni stroj EKA/AEG s centrifugo. Naslov v upravi lista (798/65).

GIBANJE PREBIVALSTVA

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Znidaršič iz Loga — Zorana in Mirana, Marija Flis s Studenca — Roberta, Zofka Bračun iz Reštanja — Antona, Vera Kukovičič z Vel. Kamna — deklico, Terezija Lopatič iz Skopje — Anico, Marija Bobek iz Dol. Boštjanja — Sonjo, Marija Strle z Griča — Damjana, Marija Peterkovič iz Gaberja — Lidijo, Anica Vimpolšek iz Orca — Ireno, Marta Molan iz Piršenberga — Janka.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Jože Kostrove, rudar iz Piršenberga, si je v rudniku poškodoval desno nogo; Nikola Planinc, upokojenec iz Vukovega sela, je padel na dvorišču in si poškodoval levo roko; Katarina Stopar, vojna

ZDRAVILIŠČE ROGASKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca ali jeter, žolča ali ostalih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško »Donate« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava. V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMEJLNJK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice: 10. in 11. sept. angleški barvni film »Džungla lepotic«. 12. in 13. sept. ameriški barvni film »V vrtnicah«. 14. in 15. sept. nemško-jugoslovanski film »Tajnost Orienta« — I. del.

Crnomelj: 10. in 12. sept. ameriški barvni film »Jutranji boj«. 14. in 15. sept. angleški film »Za ples sta potrebna dva«.

Dol. Toplice: 11. in 12. sept. sovjetski film »Labodje jezero«. 15. sept. švedski film »Hudičev okeo«.

Kočevje — »Jadran«: 9. in 10. sept. italijanski film »Herkul osvaja Atlantida«. 11. in 12. sept. angleški barvni film »Becketa«. 13. in 14. sept. angleški film »Upornika«. 15. in 16. sept. ameriški film »Žena v preteklostju«.

Kostanjevica: 11. sept. egipčovski film »Nepoznana žena«. 12. sept. ameriški barvni film »Streljanje v Dodž Sittijue«. 15. sept. ruski barvni film »Huzarska balada«.

Metlika: 11. in 12. sept. italijanski film »Drakut maščevalec«. 15. in 16. sept. italijanski film »Ubičajec«.

Mekronog: 11. in 12. sept. »Hajdukova kri«.

Novo mesto — »Krka«: 9. sept. poljski film »Kje je general«. 10. do 13. sept. grški film »Elektra«. 10. do 13. sept. avstrijski barvni film »Pri črnem konjaku«. 14. in 15. sept. ameriški barvni film »imitacija življenja«.

Predgrad: 12. sept. angleški film »Žena v domači halji«.

Sodražica: 15. in 16. sept. ameriški film »Mlada kraljica«.

Mokronog: 11. in 12. sept. italijanski film »Teror barbarov«.

Sevnica: 11. in 12. sept. angleški film »Safire«. 15. sept. italijanski film »očarar«.

Ribnica na Dol.: zaprti zaradi festivalnega programa.

Stara cerkev: 11. in 12. sept. angleški barvni film »Milionarke«.

Straža: 11. in 12. sept. ameriški film »V svetu komedij«.

Trebnje: 11. in 12. sept. angleški kriminalni film »V krempljih vohunova«.

vdova iz Vrtače, je padla po stopnicah in si poškodovala obe rami; Ivan Brekovič, delavec iz Krškega, je pri prometni nesreči dobil poškodbe po glavi in nosu; Ivana Setinca, posestnika iz Mihalovca, je udarila krava in mu poškodovala desno nogo; Djura Kallinča, šoferja iz Prigrvice, je nekdo povozil z avtomobilom in mu poškodoval glavo in levo ramo; Marija Kostanjšek, posestnica iz Bučerce, je padla z lestve in si poškodovala hrbtnico in desno nogo.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Bohte iz Prečne — Ivanko, Rozalija Zibert iz Rovišč — Alfonza, Božena Blaznik iz Sevnice — Majo, Marija Pilko iz Ljubljane — Marijo, Milena Simc iz Crnomlja — Marinko, Angela Lesjak iz Zabrđa — Danico, Jožefa Kavčiček iz Uršnih sel — Milana, Katarina Jarnevič z Obrha — Jožeta, Vera Derganc iz

intermezzo. 17.05 Koncert ob 17.05. 18.45 Novo v znanosti. 20.00 Izbrali smo vam. 22.10 S pevskarni po svetu.

TOREK, 14. SEPTEMBRA: 8.05 Od melodije do melodije. 9.40 Zvoki iz studija 14 — Ljubljanski jazz ansambel. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Marjan Kozina: Baletna suita. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Janez Brlež: Trakuljavost pri perutini. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert ob 17.05. 18.15 Slovenski vokalni solisti, ansambli in orkestri zabavnih melodij. 18.45 Na mednarodnih križpočjih. 20.20 Radijska igra: Günther Weisenborn: Lovca na čaplje. 22.10 Jugoslovanska glasbena tribuna.

SREDA, 15. SEPTEMBRA: 8.05 Zabavne melodije. 9.00 Pisan svet pravilje in zgodbe. 9.15 Mladinski zbori pojo. 10.15 Predstavljamo tržaško sopranistko Margherita Voltolina. Pri klavirju Valdo Medicus. 10.30 Clovec in zdravje. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Arje je Rossinijeva »Seviljskega brivca«. 12.30 Kmetijski nasveti prof. Vinko Šedar: Visokoškolski študij na blotehški fakulteti. 14.35 Iz koncertov in simfonij. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert ob 17.05. 18.15 Iz fonoteke radia Koper. 20.00 Giuseppe Verdi: Rigoletto, opera v treh dejanjih. 22.10 Od popevke do popevke.

ČETRTEK, 16. SEPTEMBRA: 8.05 Domači plemelo. 10.15 Plemelo do melodije. 10.15 Popularni odločki z našimi solisti. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Opoldanski divertimento. 12.30 Kme-

Prečne — Sonjo, Emilija Hrušvar iz Ljubljane — Stanka, Jože Mrvar z Jame — Ružo, Ivanka Cimerman iz Polja — Ivico, Marija Donadič z Reke — Veroniko, Marija Gabrič z Rake — Roberta, Kovička Matjašič iz Metlike — doklico, Frančiška Zupančič iz Martinje vasi — dečka, Ljudmila Kotar iz Sentlovrenca — deklico.

Matični urad Krško

Avgusta ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Stjepan Mrkonjić, delavec iz Krškega, in Gabrijele Koloze, gospodinja pomočnica iz Brestanice; Jožef Pirnat, mizarški pomočnik iz Staroga grada, in Marija Svarc, uslužbenka iz Drstelja; Franc Horvat, računovodja iz Celja, in Andreja Dobrišek, uslužbenka iz Rakovlja; Peter Leban, delavec iz Kranja, in Brigita Krasnig, uslužbenka iz Kranja. — Umrla sta: Marija Gomišek, kmetovalka iz Creteža pri Krškem, 75 let; Pavel Moderc, pekov. mojster iz Celja, 64 let.

Matični urad Artiča

Avgusta ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Jožef Volčansek, delavec iz Valčega, in Nada Ostrelj, poljedelka iz Sromelj; Jožef Srpič, delavec iz Gor. Skopje, in Zlata Ožvald, delavka iz Dečnih sel. — Umrla je Terezija Kužner, učiteljica iz Pečic, 84 let.

Prapor ZB v Artičah

V nedeljo bodo v Artičah razvili prapor krajevne organizacije ZB. S tem se bodo ob 20. obletnici osvoboditve spomnili vseh padlih s tega področja. V programu bodo poleg recitatorjev in šolskega mladinskega pevskega zbora sodelovali tudi kapelski godbeniki. Pokrovitelj svečanosti bo prvoborec Jože Preskar-Ilija.

V torek: javna tribuna v Brežicah

Občinski odbor in krajevni odbor SZDL v Brežicah bosta priredila v torek, 14. septembra, ob 19. uri javno tribuno o aktualnih mednarodnih vprašanjih, na kateri bo govoril Jože Smole, član izvršnega odbora GO SZDL in glavni urednik DELA. Prireditelja vabita vse prebivalce mesta k udeležbi!

OBVESTILO O SEJMIH V NOvem MESTU

Veterinarska inšpekcija občinske skupščine Novo mesto obvešča kmetijske proizvajalce, da bo

sejem za prašiče v NOvem MESTU zopet redno odprt.

Prvi sejem bo v ponedeljek, 13. septembra 1965.

RADIO BREŽICE

PETEK, 10. SEPTEMBRA: 20.00 — 21.45 — Obvestila in glasbena oddaja Izbrali ste sami.

NEDELJA, 12. SEPTEMBRA: 10.30 — Poročila iz naše občine — V koliki meri je ZM organizirana politična sila mladih — Problematika Gostinskega podjetja Brežice — Turistične vesti — Obnašaj se spodobno: Vedenje pri mizi — Za naše kmetovalce, prof. Vardjan: Vzimovanje cvetja — Domače višje vam igra arisambla Borisa Kovačiča in Zadolvoljni Kranjci — Magnetofonski zapis: Obisk pri globokih rudarjih — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Priporočajo vam! — Obvestila in spored naših kinematografov. 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 14. SEPTEMBRA: 20.00 — Prispevek za starše — Brata Topiček o svoji poti po Srednji Evropi. — Od torika do torika v brežiškem kinu — Sportni pregled — Obvestila — Glasbena oddaja: Pojo vam Begnamino Gigli, Mario Lanza in Mario del Monaco.

RAZPIS DELOVNEGA MESTA

Svet delovne skupnosti uprave občinske skupščine Novo mesto

razpisuje delovno mesto

Šefa krajevnega urada Žužemberk

POGOJI: ustrezná srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso in strokovnim izpitom.

Osební dohodki bodo določeni po pravilniku.

Pravilno opremljene ponudbe z dokazilom o izobrazbi in praksi pošljite občinski skupščini Novo mesto. Razpis velja 15 dni po objavi.

PROSVETNI DELAVCI!

POKLICNA KOVINSKA ŠOLA V KOČEVJU

razpisuje

prósto delovno mesto

POMOČNIKA RAVNATELJA ŠOLE

Zaželeni pogoji:

1. Visoka ali višja izobrazba in organizacijske izkušnje;
2. Srednješolska izobrazba in 5-letne organizacijske izkušnje.

Osební dohodki po pravilniku ali dogovoru. Delovno mesto je možno takoj zasedeti. Prijave pošljite do 20. septembra 1965. Informacije dobite po tel. 86-089.

KMETIJSKA ZADRUGA KRKA NOVO MESTO

daje s 1. septembrom 1965 v najem

gostinske prostore v združnem domu na Ruperč vrhu — Birčna vas najboljšemu ponudniku.

Interesenti morajo dati svoje ponudbe najpozneje do 20. septembra 1965 na upravo kmetijske zadrúge. Od 20. septembra do 25. septembra bo zadruga sklenila pogodbo z najboljšim ponudnikom.

Komisija za urejanje delovnih razmerij pri

OMP »INŠTALATER«

NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

SKLADIŠČNIKA

POGOJ: dokončana osemletka.

Prijave pošljite na gornji naslov.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Vabilo vojnim ujetnikom od 1941—1945

Predsedstvo ZB NOV občine Novo mesto poziva vse vojne ujetnike od 1941 do 1915, da se udeležijo skupnega sestanka, ki bo v nedeljo, 19. 9. 1965 od 9. uri dopoldne v prostorih sejne dvorane občinske skupščine Novo mesto.

Na sestanku bomo obravnavali probleme vojnih ujetnikov in se pogovorili o zakonitih predpisih o organizaciji samostojne sekcije ZB NOV Novo mesto ter o njenih pravicah in dolžnostih. Podrobna navodila dobijo vojni ujetniki pri krajevnih organizacijah ZB.

PREKLIC

Jože Padaršič preključem žaltev z uporabo tujea naslova v prometni nesreči in se zahvaljujem Jožetu Piletiču, da je odstopil od tožbe.

Delovna skupnost Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela Novo mesto

želi pridobiti za delo v oddelku za proučevanje organizacije

strokovnega sodelavca

Interesenti morajo imeti dokončano visoko, višjo ali srednjo šolo tehniške ali ekonomske stroke z ustreznimi delovnimi izkušnjami in smislom za tovrstno delo.

Nastop službe 1. oktobra, osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov zavoda. Prošnjo z ustreznimi dokazili naslovite na gornji naslov — Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ría Bačar, France Grivec, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jožica Teppy in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 60 din — Letna naročnina 2000 din, polletna 1000 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 3750 din oz. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.